

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7565,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Obsodba kapitalizma

Praški nadškof Franc Kordač je dovolil razgovor gospodu Alojziju Huspeku, zastopniku mednarodne kinematografske vzgojne zveze, ki je daleč izven češkoslovaških meja vzbudil najživahnejše časopisne komentarje.

Odlični zastopnik češkoslovaške Cerkve, čeprav je že v letih, je vendar po duhu popolnoma mladosten. Le pogledimo njegove izjave: »Protestanti so v dobi njihove lažne reformacije zaradi tega tako hitro napredovali, ker so se takoj s pravim razumevanjem poslužili tiska, ki je bil prav takrat iznajden. Nekaj podobnega se danes more reči o iznajdbi filma. Ko bi bil sv. Pavel danes na svetu, bi se ga brez dvoma poslužil kot najboljšega propagandnega sredstva za širjenje idej. To so spoznali tudi boljševiki, ki zanjo ogromne uspehe ravno s pomočjo kinematografske propagande. Poznate ruske filme? Popisujejo vam človeško bedo tako nazorno in živo, da mora gledavec, tudi če je ne občuti, biti prepričan o njeni potrebi, da se izboljša sedanji družabni red. Zal, da katoličani premalo pojmujejo pomen filma. Katoliška kinematografija se ne sme omejit na nekaj svetniških biografij, kakor sedaj dela, in par enličnih zgodovinskih storij, ampak bi morala poseči v življenje in se pred vsem n. št. s perečimi socialnimi vprašanji.«

Ko se je msgr. Kordač dotaknil socialnega vprašanja, je določneje o tem aktualnem problemu razvil svoje nazore.

»Mi živimo v stoletju kapitalizma, ki je povzročil papperizem, to je splošno obubožanje delavnega razreda. Trpe pa revščino in pomanjkanje katoličani prav tako kakor socialisti in marksisti. Ljudski množici ne manjka samo materijalnega kapitala, ampak tudi duhovnega, in to jih vodi v obup. Pod vplivom vojnega in povojnega materializma je človeški duh bil potisnjen k tlom. Čut človečnosti in ljubezni pa je propadel. Mi smo v nevarnosti, da zapademo v temo barbarstva. Zato je treba, da iščemo prenovljenja in pomlajanja sredi propadajoče civilizacije. Kakor je v gotovem času klica krščanstva prinesla prenovljenje grškega in rimskega sveta, tako mora tudi moderni čas s pomočjo krščanstva doživeti prenovljenje svoje propadajoče kulture. Kristus je rekel apostolom: »Vi ste kvas.« Govoril je o gorčičnem zrnu, iz katerega zraste veliko drevo. Cisto drugačno zrno je bil socializem, usoden kvas je boljševizem. Ruski boljševiki dobro vedo, da so sedanje socialne prilike najboljši teren, da ga prekvasijo s svojimi idejami.

Mi živimo v dobi sebičnosti in propadanja. Ta propad se vrši največ pod vplivom nemoralnega kapitalizma, nakopičenost od odevnih in spekulativnih, ki so se združili v banke in kartele. Ves kapital, ki leži neizrabljen, je sad rodovitnega dela delavskih rok in inteligence uradnikov. Mesto, da bi služil napredku, je postal glavni vzrok obubožanja in propadanja. Sem brez predhodkov proti kapitalizmu, a hotel bi, da postane kapital zopet rodovit in da oplemeniti delo. Pravičen gospodarski zakon je bil dan človeštvu na prvih straneh starega testamenta. Tam stoji napisano: »Bodite gospodovali in ne hlapeci!« Da nes pa ne vlada red, ampak kaos.

V čigavi službi je danes vsa človeška razumnost? Vdinjana je kapitalu in materiji. Kapital se je polastil vseh domen človeškega duha: Tehničnih iznajdb, znanstvenih odkritij, novih metod dela. Tako se vse tisto, kar bi imelo prinesiti človeku blagoslov, spreminja v njegovo prokletstvo. Nisem sovražnik stroja, vem kaj more doprinesti k napredku, toda oni delavci, ki so v Londonu razbili prve stroje, so s pravilnim prividom zrlji v bodočnost, ko jim bodo taiste mašine nekega dne odvzele kruh, nje same pa pahnile v revščino in obup.

V čevtoči industriji in tehniki ne vidim v resnici še nobenega napredka, dokler je človek, ki bi moral biti gospodar, v resnici njen suženj in dokler ni stroj tisti, ki služi človeku, ampak je človek suženj stroja.

Človek ima svobodno voljo. Ima razum in pamet. Zene ga za napredkom. A to, kar se danes imenuje napredek, zastuplja množico duševno in moralno. Ena prvih poglavitnih dolžnosti države je, da vzgaja človeštvo k pametni demokraciji in da mu dvigne dušni in umski nivo. Javna blaginja mora biti najvišji zakon države.

Celo Marx, čeprav je veroval v egoizem kot bistveni pogon življenja, je napisal: »Denar ne rodi otrok!« Naš čas pa ne razume nepravosti obresti. Reven človek je danes igrača oderuhov, ki nočejo priznati, da ima tudi najbolj reven človek pravico do življenja, kruha, obleke in do družine. Kdo more danes zagotoviti delavcu, da bodo imeli njegovi otroci jutri kaj jesti in da jim ne bo treba trpeti pomanjkanja kakor ga trpe danes.

Hvala Bogu, da so tudi med kapitalisti ljudje, ki poznajo revščino svojih delavcev in jim priznajo njihove upravičene zahteve. So nekateri, ki razdele sad skupnega dela in grade prostorna stanovanja, kopališča, čitalnice itd. Toda kaj so ti nekaterniki v primeri s splošnim marazmom materializma!

Mi se danes nahajamo na preokretu zgodovine, kakršnega še ni bilo od preseljevanja narodov. Preseljevanje narodov je razrušilo grško-rimski svet. Tedaj je krščanstvo vstalo iz morja prelite krvi. Velikodogodki vstajajo čisto iz krvavih konfliktov. Taki predznaki

Konec laponske revolucije

Finska na zgodovinskem razpotju — Nova zakonodaja proti komunistom in pučistom — Državljeni prvega in drugega razreda

Varšava, 25. novembra. (Izv. »Slovenec« — ne). Vaš dopisnik je imel priliko, razgovarjati se z vršilec dolžnosti finskega poslaništva v Varšavi, ki je bil tako ljubezniv in mu je razložil sedanji položaj finske republike.

Finska leži ob meji sovjetskega gospodstva. V tem je že začetan njen celotni položaj. Blizina sovjetske unije je povzročila, da se je na Finskem v zadnjih letih zelo razpasel komunizem, tako da se je celo bati, da sploh onemogoči ustavno delo vlade in s pomočjo od zunaj plačane revolucije dovede do komunistične samovlade. Velika večina finskega naroda je kmetiška in globoko verna. Inozemski svet se je dostikrat čudil, kako je mogoče, da je pri konservativnem finskem kmetu zadobila toliko zaslobo socialno najbolj nevarna stranka. Socializem še danes šteje 66 poslancev v državnem zboru. Temu se je moral napraviti konec. Inicijativa je prišla iz krogov kmetov samih, ki so se organizirali pod imenom Lappo stranke pod vodstvom svojih dušnih pastirjev ter zasedli glavno mesto, prisilili vlado, da je odstopila, razpisali nove volitve, ki sicer niso dale absolutne večine laponski stranki, a so vendar omogočile celo vrsto zakonov, ki za bodočnost izključujejo vsak razvoj komunističnih idej med finskim narodom kakor tudi vsake druge poskuse, najsi pridejo od katerekoli strani, da

se izvede kakšna nacijskistična fašistična diktatura. Finski narod je demokratičen in hoče svoje demokratične pravice in svobodine uživati v miru, tako da ne bo vedno izpostavljen notranjim nemirnim.

Novi državni zbor je torej sprejel takozvano laponsko zakonodajo, ki obsega najprej zakon o zaščiti republike, potem zakon o svobodni tiski in svobodnega združevanja, nadalje zakon o volivni reformi, ki prepoveduje komunističnim kandidatom vstop v parlament, in zakon o delovanju državnega zbora.

Nekateri očitajo Finski, da je z novimi zakoni ustvarila dvoje vrst državljanov, toda težko je zagovarjati mnenje, da naj imajo komunisti v državi iste pravice kot vsi drugi, ker njih glavni namen je, da države strmoglavijo v anarhijo. Ali naj država svoje grobokope še nadari?

Ko se bo sedanje ljudsko gibanje kmetov amirilo, potem se marsikaj lahko ustavnim potom zopet spremeni. Tega se je zavedal tudi socialistični voditelj Tamer, ko je glasoval za novo zakonodajo, ker bi v nasprotnem slučaju nič ne oviralo kmetijski pokret, da seže po izdatnejših sredstvih. Finska se je torej zavarovala proti vsaki prekuciji, najsi pride od desne ali od leve, onemogočila je vsako diktaturo, naj se naslanja na en stan ali na drugi, zagotovila je narodu svobodno uživanje državljskih

pravic, popolno svobodo vesti in sedaj lahko mirno gleda v bodočnost, ker si je svesta, da bo nepremagljiv branik zapadne Evrope proti razdirajočemu boljševizmu.

Helsingfors, 26. nov. ne. Po deželi vlada veliko veselje, ko se je razširila vest, da so laponski zakoni sprejeti v celoti. Kmetje se vračajo na svoje delo v pokrajino jezer in v gozdove. Moskovska »Pravda« opozarja, da bo morala Finska nositi posledice, ker je z brutalno silo zadušila pokret komunističnih delavcev in kmetov. Sovjetska Rusija preganjanih bratov ne bo pozabila in morda čas ni več daleč, ko bo komunizem zopet v časteh v finski republiki in v državah preko nje.

Riga, 26. nov. ne. Kmetijski pokret, ki je nedavno ogrožal Estonijo in Latvijo, je dal znake pomirjenja, ker sta obe vladi pokazali, da hočeta uporabiti vsa zakonska sredstva, da ohranita državi pred komunističnimi prekucijami povzročenimi od številnih agitatorjev, ki neprestano in kljub vsej pazljivosti obmejne policije prihajajo iz sovjetske Rusije.

Helsingfors, 26. nov. ne. Po vesteh, ki prihajajo iz Švedske in Norveške, vlada v obeh državah največje zadovoljstvo nad uspehom laponskih kmetov, ki so v zgodovinskem trenutku posegli v boj, da zabranijo razširjenje komunističnih idej po severni Evropi.

Velik potres na Japonskom

Več sto mrlih in ranjenih — Pomanjkljiva poročila

Tokio, 26. nov. AA. Uradno razglašajo, da je potres zahteval 223 človeških žrtv, 146 oseb je bilo ranjenih, 6 oseb pogrešanih. Mnogo zgradb je bilo porušeni in poškodovani.

Središče potresa je bilo v Misimi, kjer so od 10. novembra dalje zabeležili po 300 rahlih potresnih sunkov na dan. Mnoge naselbine so postale žrtve požarov. Iz ostalih, po potresu prizadetih pokrajin, manjkajo poročila. Železniške in telefonske zveze so prekinjene, brzogajne in telefonske zveze pa prekinjene, radi česar se ni moglo dobiti podrobnih vesti. Tukaj so spravili na varno v pokrajini Miyankshite in Hakona. V Misimi in Mumadu so ustavili ves železniški in cestni promet.

Belgrad, 26. nov. AA. Snoči ob 20.26.21 je zabeležila potresomerska postaja na Tašmajdanu začetek potresa v daljavi 8000 km od Belgrada (na Japonskem). Maksimum gibanja v Belgradu je bil 20.57.38, konec pa 21.5. Maksimalni premik zemlje je znašal 37 mikronov.

London, 26. nov. kk. »Exchange Telegraph« poroča, da je bil velik potres na japonskem pol-

otoku Izo, pri katerem je po dosedanjih vesteh bilo preko 200 človeških žrtv. Tokio, ki je oddaljen od centra potresa 100 milj, in Yokohama sta čutila potresne sunke od štirih zjutraj dalje. Vse zveze s polotokom so pokvarjene. Železniške proge so na mnogih mestih razdrte, brzogajne in telefonske zveze pa prekinjene, radi česar se ni moglo dobiti podrobnih vesti. Tukaj so spravili na varno v pokrajini Miyankshite in Hakona. V Misimi in Mumadu so ustavili ves železniški in cestni promet.

Belgrad, 26. nov. AA. Snoči ob 20.26.21 je zabeležila potresomerska postaja na Tašmajdanu začetek potresa v daljavi 8000 km od Belgrada (na Japonskem). Maksimum gibanja v Belgradu je bil 20.57.38, konec pa 21.5. Maksimalni premik zemlje je znašal 37 mikronov.

Španija na robu revolucije

Krvavi upori in s'auke — Vojaštvo na ulicah

Madrid, 26. nov. kk. Do 10 dopoldne so bile danes sedene po vojaštvu in policiji vse glavne ulice in trgi v Madridu. V policijski direkciji je bila po polnoči tajna seja, katere se je udeležil tudi poveljujoči general. V pristanišču Santa Cruz de Teneriffa so bili zadnje dni neprestani nemiri, ker španska prekomorska paroplovna družba ne pusti več pristajati svojim parnikom v tem pristanišču, radi česar je tamkajšnje prebivalstvo gospodarsko oškodovano. V Madridu so množice demonstrirale proti prometnemu ministru. Včeraj je prišlo do krvavega spopada z množico, katero so še povečali študenti, ki so prišli v velikem številu iz drugih vseučiliških mest. Metali so na orožništvo in policijske kamenje, nakar je moralo orožništvo oddati več salv. Trije delavci so bili ubiti, mnogo oseb

pa je bilo ranjenih. Nato je bila proglašena generalna stavka.

Pariz, 26. nov. kk. V »Journalu« je objavljen intervju, v katerem španski ministrski predsednik Berenguer najodločneje demantira vest, da je bilo poslanih v Madrid več tisoč mož zanesljivih vojaških čet, ker so se bali v Madridu vstaje. Berenguer izjavlja, da je prišlo v Madrid samo nekoliko stotin izvežbanih vojakov, da bodo oskrbovali potrebno varnostno in stražno službo, ker se vsako leto pošiljajo rekruti iz Madrida v zunanje garnizije, dočim ostajajo izvežbani vojniki v Madridu samem. Tudi se demantira, da bi bila dva madridska polka razorožena radi svoje nezanesljivosti. Vojska je brezpogojno zvesta kralju.

Moskovski proces

Obtoženi priznavajo krivdo

Moskva, 26. nov. ž. V procesu proti inž. Ramzinu in tovarišem je bila včeraj prečitana obtožnica. Danes se je prešlo na zasliševanje glavnega obtoženca. Izjavil je, da je kriv. Zasliševanje se nadaljuje.

Moskva, 26. nov. ž. V procesu proti inž. Ramzinu in tovarišem zaradi protirevolucionarne blokade se v obtožnici predlaga smrtna obsodba za vse obtožence. Procesu prisostvuje večje število diplomatskih zastopnikov. Od francoskega poslaništva sta navzoča dva uradnika. Državni tožitelj Krilenko je izjavil, da so obtoženci hoteli ustanoviti novo meščansko republikansko vlado, v kateri bi bili general Djemikin, Lukinski, poveljnik Milenkov in Rjabušinski. Uradno se poroča, da so vsi obtoženci na vprašanje, če so krivi, izjavili, da so krivi in da bodo pred sodiščem govorili.

velikih idejnih borb so tudi danes, ko Sovjeti z vsemi silami skušajo zaneti svetovno revolucijo in priključiti nad Evropo katastrofo, ki bi zrušila vse dosedanje idejne temelje.

Gorje narodom, katerih državniiki ne predvidevajo te katastrofe. Gorje narodom, katerih državniiki sicer vidijo grozečo nevarnost, a ji ne posvečajo zadostne pažnje. Naš čas je zrel

za svetovno revolucijo. Ako ne bodo vladajoči in kapitalistični krogi sprejeli krščanstva, bo ves svet ugonobljen v rdečem morju ognja in krvi.

Naravno je, da so ta markantna izvajanja praškega nadškofa izzvala najrazličnejše komentarje. Izjave nadškofa je v celoti ponatisnil tudi vatikanski »Osservatore Romano«.

Škofje pri kralju in predsedniku vlade

Belgrad, 26. nov. I. Zagrebški nadškof dr. Bauer, djakovski škof Akšamović, ljubljanski škof dr. Rožman in splitski škof dr. Bonefačić so v teku današnjega dne najprej imeli daljšo konferenco z zunanjim ministrom dr. Vojo Marinkovićem, popoldne pa s kmetijskim ministrom dr. Frangšem, ministrom za gozdove in rudnike ing. Serncem ter s pravosodnim ministrom dr. Srskičem. Končno so bili sprejeti od predsednika vlade, generala Petra Živkovića.

Ob 5 popoldne je bil nadškof dr. Bauer v imenu episkopata sprejet od N. V. kralja v audienco. Ob 6 zvečer je bil sprejet v audienco splitski škof dr. Bonefačić, ki se je N. V. kralju zahvalil za visoko odlikovanje, ki ga je nedavno dobil. Škofje ostanejo še jutri v Belgradu in bodo imeli ponovne konference s Srskičem.

Konferenca avstrijskih škofov

Dunaj, 26. nov. kk. Pod predsedstvom kardinala, nadškofa dr. Piffla se je začela včeraj konferenca vseh avstrijskih škofov. Izostal je samo linški škof dr. Gföllner, ki se je opravičil zaradi bolezni. O dnevnem redu te konference se čuje samo, da je zelo važen, vendar se o vsebini molči.

Imenovanja

Belgrad, 26. nov. I. Napredoval je za profesorja ljubljanske univerze na filozofski fakulteti dr. Albin Sarija v 4. a. I. Z odlokom prosvetnega ministra je imenovan za uradnika sekcije za vzdrževanje proge v Ptuj v 8. I. Viktor Kladnik. Za uradnika pri državnem ravnateljstvu v Belgradu je imenovan Miljutin Vajda.

Izvoz živine v Avstrijo

Belgrad, 26. nov. I. V zvezi z razširjenjem vesti, češ, da je avstrijska vlada prepovedala prevoz živine iz posameznih delov naše države, je kmetijski ministarstvo, oddelek za veterinarstvo, demantiralo to vest, ker se ta prepoved nanaša samo na konje, ki so oboleli. Prepoved se nanaša na 27 okrajev, večinoma iz donavske banovine. Iz vseh ostalih okrajev pa je uvoz dovoljen.

Vseljevanje v Ameriko se popolnoma vkine?

Washington, 26. nov. ž. »United Press« poroča, da je predsednik Hoover izjavil, da je treba revidirati zakon o vseljevanju. Vseljevanje naj bi se namreč popolnoma ukinilo, kakor to predlaga Reed, s čemer se predsednik popolnoma strinja.

Tatovi draguljev v Zagrebu

Zagreb, 26. nov. ž. Policijski organi so danes aretirali nekega mladeniča, pri katerem so našli večje množine zlatnine. Preteklo noč je bilo vloženo v razstavno okno draguljarja Polaka v Praški ulici in okradeno blago v vrednosti 6—8 tisoč Din. Policija je obvestila vse draguljarje o tatvini. K nekemu draguljarju je prišel danes dopoldne nek mladenič in mu ponudil v nakup zlatnino. O tem je bila obveščena policija, ki je prišla mladeniča takoj aretirati. Aretiranec se je dva meseca potikal že po Zagrebu brez posla. Po zabeležkah, ki jih je imel pri sebi, se je ugotovilo, da je v teh dveh mesecih porabil 10.000 Din. Denar mu je pisala nekda žena iz provincije, ki mu je pisala dopisnice, da mu ne more več pošiljati denarja. Kje se nahaja zlatnina, se bo ugotovilo pozneje.

Poljski častniki v Bukarešti

Varšava, 26. nov. kk. Šef poljskega generalnega štaba Pistor biva že več dni z večjim številom poljskih častnikov v Bukarešti, da nadaljuje z rumunjskim generalnim štabom razprave, katere so se bile začele začetkom tekočega leta v Varšavi.

Italija in Francija

Paris, novembra.

Dogodki zadnjih mesecov, se zdi, so privedli do popolnega preloma med Italijo in Francijo. Po tem ko je bil pomorski problem odstranjen, ki je stalni in sumni iskrnjak, je Francija pripravljena na več političnih problemov s popolno iskrenostjo. V tem vprašanju bo Italija stala v dilemi, da li hoče francosko prijateljstvo, ali pa se hoče popolnoma ločiti od Francije in iti v Evropi svojo pot. Rešitev političnega problema pa zahteva rešitev sledenčih vprašanj: razmejitev v Tripolitani, dogovor glede Tunisa, balkanski problem in vprašanja splošnega znanja.

Afrški problem je mnogo bolj jurističen nego političen. Londonski pakt z dne 26. aprila 1915 daje Italiji splošno obljubo glede kolonij v Afriki. Toda na slednji mirovni konferenci leta 1919 Italijanska diplomacija teh vprašanj ni položila na mizo s isto sigurnostjo kakor to dela danes mlajša generacija. Francija in Anglija sta dovolili koncesije, s katerimi so se takratni predstavniki Italije šteli zadovoljne. Nova razmejitev v Tripolitani, vprašanje glede dodelitve točk Borku in Tibesti je bolj vprašanje razlaganja diplomatskih dogovorov iz leta 1899 in 1902. Treba bi bilo zato pregledati italijanske zahteve na anglo-francosko-italijanski konferenci, ki so bile soprodpisnice odnosnih diplomatskih dogovorov.

Italijanska zahteva po Tunisu, ki se rada spravlja v zvezo z italijansko težo, se zdi da bo Italija, v svojih mejah eksplozivna, če se ji ne da novih teritorijev, je mnogo bolj sentimentalnega nego političnega značaja. Predvojna Nemčija, ki je v svojem tempu bila mnogo silnejša od sedodobne Italije, v vsem svojem kolonialnem imperiju ni imela več kot 14.000 svojih emigrantov. V celni severni Afriki obstoja meja za evropsko doseljevanje. Te kolonije ne morejo absorbirati velikega števila evropskih emigrantov, ker bi pri ročnem delu umirali kot muhe. Uspeh francoske kolonizacije obstoja v tem, da je domačinom pustila eksploatacijo dežele in jo pod zmernim številom evropskih strokovnjakov in podjetnikov povečala do možne višine.

Balkanski problem je tisti, ki je najbolj vsaj na zunaj, zastupil francosko-italijanske odnose. Toda Francija je zmiraj hotela, da se francosko-jugoslovanska zveza izpremeni v trozvezo in je francosko-jugoslovanski pakt z dne 11. novembra 1927 nekaj mesecev pred podpisom predložila italijanski vladi z željo, da i Italija pristopi k zvezi. Iskrene izpovedi italijanskih, jugoslovanskih in francoskih državnikov (grof Sforza, dr. La-za Marković) so odločno dale razumeti nalogo francosko-jugoslovanskega pakta in dokazale neupravičenost italijanskega stališča.

Pravno nedopustni manifestaciji 100.000 žlancev Stahelma v Koblenzu meseca oktobra — v Porenju je vsak poskus mobilizacije po mirovnih dogovorih nedopusten — je prisostvovali oficijelni predstavnik glavnega fašističnega sveta iz Rima. Po hitlerjanskih uspehih je Arnaldo Mussolini v svojem časopisu preslavljal novo nastajajoči položaj v Evropi in pisal na naslov Pariza: »Naj Pariz hoče ali ne, nova fašistična Italija bo sledila svojo pot, ki je pot Rima za časa konzulata in romanskega imperija.« Ali bo drugi konzul Cezar prišel znova zavojevati Galijo?

Italijansko časopisje je v posebni situaciji napram odgovorni vladi. Časopisje je le napadalna armada za kanonado diplomatske artilerije.

Francoska politika ne more smatrati, da so te oblike le izrazi italijanskega značaja, ki se giblje med sil sacro egoizma in »dole far niente«. Vsako delno reševanje francosko-italijanskih problemov, bodisi pomorskega, bodisi afriškega, bodisi balkanskega, bi bilo le voda na fašistični mlin, ki po enem uspehu prihaja z drugo zahtevo na dan. Kruta žola, ki jo je francoska diplomacija doživela v razvoju odnosov z Nemčijo, kjer je politika delnih, uslužnih in pomirjevalnih koncesij in koncilijantnosti, rodila izbruh surove nadutosti, je dala Franciji priliko, da izravna izgubljeno ravnotežje.

Razvijajoči se položaj v Evropi zahteva politično popolno iskrenost. Sedobne probleme je nemogoče reševati z gestami sentimentalnosti, ki na eni strani rešuje en problem, a si pred drugim zakrije oči, ali pa s formulami politične mistike, ki simfonijo ideje stavlja pred krutost dejstva.

Francoska diplomacija, katere šef je danes g. Briand, ni nikdar manevrirala z danimi trenutnimi koristmi, ampak je v vsej širini francoskega duha iskala rešitve celokupnosti problemov, ki so mučili človeštvo. Če se danes Francija napram Italiji stavlja v ta položaj, je to le nadaljevanje te francoske tradicije, ki ni nikomur nikdar vsiljevala svoje hegemonije.

Zveza Italije in Nemčije?

Pariz, 26. nov. AA. »Ordre« javlja, da je iz dobro informiranega vira doznal, da bosta Italija in Nemčija v najkrajšem času sklenili zavezniško pogodbo. Minister Grandi da je nekim novinarjem v Zenevi izjavil: Ker ne gre s Francijo, zato Italija vendar ne more ostati izolirana.

Hindenburg ni zadovoljen s Stahelhom

Berlin, 26. nov. KK. Priliczovanje Stahelma italijanskemu fašizmu je obsodil najodličnejši član Stahelma, državni predsednik Hindenburg na način, ki ga ni mogoče napadno razumeti. Pred kratkim je oficijelna deputacija Stahelma obiskala Rim in izročila Mussoliniju častni znak Stahelma. Kakor doznava »B. Z. am Mittag«, je predsednik Hindenburg obvestil vodstvo Stahelma, da tega romanja v Rim nikakor ne razume.

Francosko-italijanska pogajanja

Pariz, 26. nov. Z. Francosko-italijanska pogajanja za ureditev znanega spora se službeno niso nadaljevala. Vendar so se v Zenevi za časa zasedanja razorožitvene konference francoski in italijanski delegati v zasebnih razgovorih večkrat dotaknili teh vprašanj. Ameriški in angleški delegati so si prizadevali, najti kompromisno formulo, na podlagi katere bi se to vprašanje likvidiralo. Kakor poroča poročevalec »Echo de Paris« svojemur listu, se je sedaj ta formula našla.

Koseiški'eva interpelacija radi slovenske duhovščine

Parčalno sumničenje državnega podtajnika

Rim, 26. nov. KK. Na današnji seji poslanske zbornice je prišla na razpravo interpelacija poslanca Koseiškega o protit. 1. nški akciji slovenskega klera v Julijski Benečiji. Državni podtajnik za notranje stvari Arpaia je izjavil, da je vlada mogla ugotoviti, da danes, po dvanajstih letih, ko je Italija zopet zavzela svoje stare meje, samo majhen del klera v Julijski Benečiji še ne more opustiti sovražne propagande proti Italijanskemu narodu in direktnim težavam. Nekateri težki primeri so prisilili politično oblast k energičnim korakom. Tako je morala razpustiti nekatero tako avana katoliška mladinska društva, v katerih se je neprestano vršila zahrbitna propaganda proti demokratskim ljudstvom prebivalstva in proti fašističnim mladinskim institucijam. Taka akcija je na italijanskih tleh in pod fašističnim režimom nedopustna. To se je že sporobilo kompetentnim cerkvenim oblastem. Zato se pričakuje, da bo previdno in neprestano delovanje cerkvenih oblasti pripomoglo k temu, da se bo lukemno počevju napravil konec. Če se to ne bo zgodilo, bo fašistična vlada vedela na radikalen način nastopiti s sredstvi, ki so ji na razpolago.

Češki nacionalizem in Nemčija

Oster odgovor Kramara nemškemu zunanemu ministru

Praga, 26. nov. KK. V proračunski razpravi je povzel besedo poslanec dr. Kramar, ki obhaja prihodnje dni svojo 70letnico in je poudaril stališče češkega nacionalizma nasproti Nemčiji. Izjavil je: Nihče ne oporeka, da se sovjetska Rusija ne bo razorožila. Če pa izreče tako namero, ni nikogar, ki bi to nameri, mogel kontrolirati. Diplomatska zastopstva nimajo za to nobene možnosti. Edini, kateremu bi bilo to mogoče, bi bilo nemško poslaništvo v Moskvi, katero pa ima ravno največ vzroka za to, da ne vrši nobene kontrole. Francija je napravila veliko gesto, ko je predčasno izpraznila Porenje. Posledice niso izostale: Uspehi Hitlerjevcev, proslava Stahelma in oficijelne izjave dr. Curtiusa, da je Nemčija za razorožitev, pa tudi za revizijo mirovnih pogojev.

Nato je pojasnjeval dr. Kramar, da je samo Nemčija obvezana k razorožitvi. Nemška zahteva po splošni razorožitvi je samo klasični primer za sugestivno moč nemške žurnalistike in nemškega javnega mnenja. Ker je Nemčija kriva vojne in ker je bila nevarnost, da bi Nemčija zopet lahko koga na-

padla, se je sprejela v versailsko mirovno pogodbo klavzula o razorožitvi. Nemčija tozadevne dolžbe mirovne pogodbe interpretira tako, kakor da bi bili Francija in Anglija pravno obvezani k gotovi omejitvi oboroževanja. Po izpraznitvi Porenja začenja Nemčija posajati drugačna Nemčija. Obnaša se zelo samozavestno. Dr. Curtius bi bil o praških demonstracijah govoril drugače, če bi bil informiran o tem, kako so se obnašali praški Nemci nasproti Čehom v vojni. Vzkliknil je: »Mi, ki imamo samo eno glavno mesto, hočemo, da ostane zgodovinska Praga res češka.« Dr. Curtius je govoril tako, kakor da bi bil poklicani čavar vse nemške kulture. To je vmešavanje v stvari, ki se ga nič ne tičejo. Dr. Kramar je nadalje izrazil mnenje, da izvirajo vsa ta vmešavanja iz nesrečnih manjšinskih pogodb. Priznanje manjšinskih pogodb pa nikakor ni bilo predpogoj za nastanek češkoslovske države. Manjšinske pogodbe so bile sprejete šele naknadno. Dalje je dr. Kramar izrazil svoje veselje, da se češka mladost zopet vrača k nacionalizmu. To je potrebno, ker more obstajati češkoslovska država samo kot češka narodna država.

Energičen boj za znižanje cen v Italiji

Listi odobrava o vladno postopanje

Pariz, 26. nov. AA. Havas poroča iz Rima: Italijanski tisk je začel odločno borbo za znižanje cen ter pomaga v tem oziru vladi in krajevnim oblastem. Oni trgovci, ki se niso dali dozdaj prepričati, da morajo znižati cene, so dobili od oblasti naročilo, naj to napravijo. Oblasti se ne bojijo niti pred tem, da zaprejo také trgovce in da vodijo preiskavo v slučaju, da so količjak sumljivi kakor nekorrektnosti. Po vseh ulicah so nalepljeni letaki, v katerih se pozivajo trgovci, obrtniki in industrijalci, da znižajo cene. Tisk zahteva, da morajo vsi

trgovci označiti cene pri blagu v izločbah. Te drakonske odredbe so dozdaj edinstven slučaj in listi ne zakrivajo eventualnih posledic teh radikalnih odredb. »Messagero« piše, da je vce narod v tem vprašanju pokazal, da stoji za oblastmi. Pravi pa, da ima vsaka kolajna dve plati in da bi mogle omenjene odredbe pokopati slabše trgovce. Vendar se morajo vsi pokoriti odredbam in razlogov vide, ostane naj samo ono, kar je jako in zvravo in sposobno za življenje.

Dolgotrajna pogajanja

Austrijske stranke varujejo svoje stališče

Dunaj, 26. nov. KK. Danes so se ponovno sestali poslanci krščanske socialne stranke v parlamentu na posvetovanje, v katerem so zastopniki z dežele preglašovali desno krilo stranke, kakor je smatrati, da je končno propadel poskus, ohraniti Vaugoina na krmilu. Oddana je bila izjava, da krščanski socialci sedanjo vlado nečesto ohraniti na vladi pod vsakimi pogoji, da pa se je moral na drugi strani odkloniti skok v temo, ki bi eventualno moral priti pri predčasni demisiji.

Tudi Schobrov blok se je posvetoval v parlamentu ter je ostal pri svojem prejšnjem sklepu, da se mora na vsak način izvršiti sprememba vladnega kurza, ako naj se posreči sestava večine.

Denarna blokada Turčije

Kemalova Turčija noče placivati do'gov cesarske Turčije

Istanbul, 26. nov. or. Ze dalje časa obstoji nepremostljivo nesoglasje med turško vlado in nesčetelj zadožnic bivše cesarske Turčije. Dne 13. julija 1928 se je turška vlada v Parizu obvezala, da bo od 25. novembra 1930 naprej redno plačevala obresti ter povrnila za nazaj dve tretjini iz ostalih obresti. Turška vlada je to svoje obveznost tudi uzakonila z zakonom z dne 1. decembra 1928. Imetelji turških zadožnic so sicer pristali na gotove olajšave in slučaju, da bi Turčija ne bila v stani, najti potrebnega denarja za povračilo iz ostalih obresti.

Na svoje veliko začudenje pa so imetelji turških zadožnic bili obveščeni od strani turške vlade, da slednja ne bo plačevala več kot pa samo eno tretjino svojih obveznic. Upniki Turčije, organizirani v sindikatu otomanskega dolga, so torej sklicali sejo, na kateri so sklenili, da bodo napravili pri vseh evropskih vladah korake v tem zmi-

slu, da se preprečijo vsi nadaljnji krediti za Turčijo, dokler ona ne bo v polni meri izpolnila svoje dolžnosti. V finančnih krogih prevladuje prepričanje, da se bo na ta način posrečilo prisiliti Turčijo, da spremeni svoje zavzeto stališče.

London, 26. nov. os. Iz »City« poročajo, da je odklonilo stališče, ki ga je zavzela vlada Ismed Paše v vprašanju rednega plačevanja kuponov starega cesarsko-turškega državnega dolga, povzročilo veliko neveljavo pri vseh večjih bančnih zavodih. Tako se ugotavlja, da je Midland Bank, ki je bila ravnokar v pogajanjih s turško vlado glede najetja večjega investicijskega posajila, pogajanja prekinila iz razloga, da mora počakati na končnoveljavno ugodno rešitev gornjega spora. Po dobljenih informacijah izgleda, da bo londonska finančna enotušna nastopila proti turški vladi in eventualno izpeljala brezobzirno denarno blokado turške republike.

Zan'm'vosti iz sojetske diplomacije

London, 26. nov. KK. »Daily Mail« poroča, da je ruska tajna policija poslala pretekli teden tri svoje zastopnike v London, da primejo poslanika Sokolnikova in ga odvedejo v Moskvo, kjer se bo moral zagovarjati zaradi njegovih tajnih pisem, ki jih je pošiljal Rikovu in jih je tajna policija zajela. Poslanik Sokolnikov pa je svoje goste iz Moskve zapril v poslaništvo, kjer se nahajajo še sedaj.

V Nem'li 3 in pol milijona brezposelnih

Berlin, 26. nov. AA. Število brezposelnih je naraslo v drugi polovici novembra na 3484 milijonov, t. i. za 200.000 več kot v prvi polovici.

Proslava 1. decembra

Ljubljana, 26. nov. AA. 1. december praznuje mo kot državni praznik ujedinenja troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod kraljevo dinastijo Karad'rdvičev.

V ta namen bo na dan ob 10 v tukašnji stolnici sv. Nikolaja zavlago cerkveno upravitelje, kjer se bo zapela zahtevalna pesem s predpisanimi molitvami.

V pravoslavni kapeli se vrši služba božja istega dne ob 9 v evangeljski cerkvi pa ob 10.

Na vseh državnih uradih kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja morajo biti razobežene državne zastave, v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobežati državne zastave.

Istega dne sprejema od pol 12 naprej vsilec dolžnosti hana dravske banovine v banski palači (Bleivaiso, a cesta 10) poklonitve in čestitke.

Seja komisije za izdelavo državlanskega zakonika

Belgrad, 26. nov. AA. Danes je bila pod predsedstvom ministra za pravosodje dr. Srskeš seja komisije za izvršitev državlanskega zakonika. Na seji so bili člani komisije gg.: dr. Dragoljub Arangelović, univ. prof. v Belgradu, univ. prof. v Ljubljani dr. Gregor Krek, univ. prof. v Zagrebu dr. Ivan Maurović, univ. prof. v Belgradu dr. Čedomil Mitrović, univ. prof. v Belgradu Bojan Perić, advokat v Belgradu Dobrović Petković in univ. prof. v Belgradu dr. Zivojin Spasojević ter vršilec dolžnosti načelnika zakonodajnega oddelka dr. Bertold Eisner, predsednik senata vrhovnega sodišča v Sarajevu Kot zapisnikar se je seje udeležil Nikolaj Spasaručkov, inspektor v ministru za pravosodje.

Na seji so ugotovili, da je komisija za izdelavo državlanskega zakonika izdelala skoraj vse načrte za državljanski zakonik, razen uvodnih navedb in zakonskega (bračnega) in rodbinskega prava. Po daljši debati je komisija naložila članom, da izdelajo te partije in jih končajo do 1. februarja 1931 ter predložijo v teku februarja komisiji v svrhu določitve končnega besedila teh partij. Čim bo komisija ugotovila te partije, se bodo uredile vse partije celoga zakona, tako da bo moči čim prej predložiti javnosti končen načrt. To se bo zgodilo v začetku maja. Na seji je bilo sklenjeno, da se bodo odredbe o rodbinskih zadrugah izdale v posebnem zakonu, norme o privatnem pravu pa pridejo v uvodni zakon za državljanski zakonik.

Predlogi glede davka na poslovni promet

Belgrad, 26. nov. AA. Ožji medzbornični odbor za izvršitev predloga o skupnem davku na poslovni promet obvešča vse gospodarske organizacije in vse zbornice, ki jim je razposlal posamezna vprašanja, da je poslednji rok za predložitev teh predlogov 15. decembra t. l., ko se sestane ta odbor na sejo, na kateri se bo izdelal definitivni tekst. Odbor je obenem sporočil vsem zbornicam in drugim gospodarskim organizacijam, da je zaprosil ministru za finance, naj se uveljavitev tega zakona odgodi do 1. aprila 1931, ker so gospodarstveniki imeli prekratek rok, da bi se pripravili in poslali svoje predloge, ker bi prej morali material dobro proučiti.

Belgrške vesti

Belgrad, 26. nov. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog prosvetnega ministra in po razlišanju predsednika ministrskega sveta je povznan na filozofski fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani za izrednega profesorja v 4. l. dr. Balduin Saria, dosedaj izredni profesor v 4. l.

Belgrad, 26. nov. l. Prosvetni minister je ukinil svojčasno izdano naredbu, po kateri je bilo profesorjem državnih gimnazij prepovedano poučevati na privatnih zavodih. S tem bodo profesorji zopet lahko poučevali na zasebnih zavodih.

Belgrad, 26. nov. l. Varini odbor je dokončal svoje delo in sklenil da se bo prihodnja seja vršila 8. decembra v Zagrebu.

Belgrad, 26. nov. l. Kakor smo izvedeli, bo prosvetni minister razveljavil svojčasno izdano naredbu, po kateri se na privatnih solah ni smela pobirati solnina.

Zagrebiške vesti

Split, 26. nov. Z. Spomladi se bo pričela graditi umetniška kolonija, v kateri bo mogel vsak umetnik dobiti atelje.

Zagreb, 26. nov. Z. Radi življenja števila dijakov v tem šolskem letu, je nastala potreba, da se v Zagrebu zgradi nov velik dijaški dom. V tem smislu so se že podvzeli potrebni koraki.

Drobne vesti

Vatikansko mesto, 26. nov. Z. Novi prorektor zavoda sv. Jeronima, kardinal Ceretti bo svačno prevzel protektorat v decembru v zavodskih prostorih.

Madrid, 26. nov. AA. Kralj Alfonz je imenoval infanta Carlosa za generalnega nadzornika španske vojske.

Dunaj, 26. nov. KK. Dunjsko državno pravdnstvo je po večmesečni preiskavi ustavilo krzenko postopanje proti bivšemu guvernerju na Reki in mad'arskemu poslaniku v Lon'onu, grofu Ladislavu Szaparyju in n'govim soprogi, češ da sta prikrivala svojim upnikom juvele.

Oslo, 26. nov. KK. Znan polarni raziskovalec Oton Sverdrup je danes umrl v starosti 75 let po daljši bolezni.

Bruselj, 26. nov. KK. Dans popoldne je belgijska vlada dobila v poslanski zbornici zaupnico z večino 95 proti 69 glasovom, dočim je sedem poslancev od'egnilo glasovanju.

Newyork, 26. nov. AA. Standard Oil družba je dosegla z letošnjo dividendo rekord; izplačala bo 280 milijonov dolarjev, za 17 milijonov več kot lani.

London, 26. nov. AA. Reuter poroča iz Pekinga: Italijarsko poslaništvo poletu v amor škofa Soggiia. Umorili so ga razbojniki v Hinganfu.

Hmelj

Nürnberg, 26. nov. KK. Danes je bilo pripeljanih na trg 70 tona hmelja, prodanin pa jih je 470 t. Deležje so se cenje: za gorski hmelj 40. 60, za hallertauski 30—80 mark. Razen tega je bilo vodenih nekoliko posajev štajerskega hmelja po 50 mark. Razpeloženje in cene so ostale še dalje nespremenjene.

Dunajška vremenska napoved. Severne Alpe: Različno oblačno. Vija te. Jutro: Grob vetrovi. Južne Alpe: Večinoma oblačno. Milo vreme. Najbrže padavine.

Ob 65letnici Janeza Evang. Kreka

Dne 27. novembra 1930 je minulo 65 let, odkar se je rodil dr. Janez Evangelist Krek. Oziroma se najprej v par bežnih potezah na to, kaj nam je dal srečni 27. november 1865!

Pravimo: srečni 27. november, saj se nam je skoraj isti dan pred dvakrat petinšestdesetimi leti rodil Sloimek (* 26. novembra 1865) in teden dni za Sloimekom Prešeren (* 3. decembra 1800).

1. Krekovo domoljubje

Rad vprašam katerega poznavalca Krekovega, kaj se mu zdi na Kreku največje. Eden izmed njih mi je odgovoril: »Največje na njem je bila njegova ljubezen.« Morebiti ni bilo slabo, da je brošura »Ob 50 letnici dr. Janeza Ev. Kreka« nosila za motto Cankarjeve besede: »Moje delo je knjiga ljubezni...« Krekova ljubezen se je začela pri domu in njega prebivalcih, razširila se je organizirano na njegov narod, šla je po naravnem potu dalje, kamor kaže tok naših rek in kjer živi rod, ki je nam po jeziku najbolj soroden, in je objemala vse Sloveštvo.

Odveč bi bilo, če bi hoteli kakorkoli pri Kreku dokazovati, kako je veljal o njem Gregoričev rek: »A ne iz cenih besedi, iz del se javlja žar strasti!« Saj je znano, kako se je Krek rad norčeval iz ljudi, ki vse, kar store, obešajo na veliki zvon in »kodajajo« (njegov izraz!), kakor bi bili storili bogve kaj. Krek je rekel samo: Servi inutilis sumus; quod debuimus, fecimus. (Nevredni hlapeci smo; storili smo svojo dolžnost.) Vendar se vprašamo: ali ni ta ognjenik ljubezni do naroda, ki je gorel v Krekovem srcu, našel kdaj tudi svoj silni izraz v besedah?

Našel ga je. Ko se je leta 1899 vračal Krek z Vestfalskega, se je v Ljubljani baš praznovala slovenskost blagoslovitve zastave Slovenske krščansko-socialne delavske zveze (dne 28. maja). Temu prazniku je posvetil Krek pesem, v kateri stoji tudi tile verz:

»Ko pa kdaj bi Tvoje skale, stari Triglav, se razdrle, pa bi naše čete vstale, Tebe, Triglav, bi podprle. Ko pa kdaj bi Tvoji vrelci, bistra Sava, usehnili, pa bi srčno kri ti v strugo naškopili, natočili.«

Domovina, tako ti ni še nihče pel!

2. »Da bi dvignil svet s tečajev...«

Eno mnenje o Krekovi veličini smo pravkar slišali. Poglejmo nekoliko, kako so označili Kreka nekateri drugi naši javni delavci!

Splošno znane in lahko dostopne so besede, s katerimi se je ob Krekovi smrti poslovil od njega Zupančič:

»Mož preprost in dober kakor vsakdanji kruh, genij ne za luksuz nego za potrebo, genij širokih mas...«

Začasno je nekoliko težko dostopen nekrolog, ki ga je Kreku Cankar episal s posebno skrbjo, češ, da mu mora postaviti izredno lep spominek s potezami njegovega sloga (po Puntarjevem pričevanju v DiSv 1920, 35). Izšel je v Napreju 15. oktobra 1917. Dva odstavka naj ponovimo iz njega: prvi nam slika Krekovo dobroto, v drugem pa je Cankar porabil Kreka, da je podčrtal svojo vero v naš narod:

»Narod je kakor otrok: brez dolgega premišljevanja in brez omahovanja prevodi bistro, občuti brž, kdo mu daje in kdo mu jemlje. Zato so vroče

naravnost iz srca privrele solze ob grobu moža, ki je dal svojemu narodu vse in edino, kar je imel: svoje življenje...«

Niž žalosti ob tem grobu! Bolj nego kdaj zaupamo v svoj narod, verujemo vanj in v njegovo slavo! Kajti njive, ki je imela take orače in take sejake, ne pomori slana, ne pobeli toča; in žetev bo obilna, ko pride čas!

Dr. Tavčar je rekel v razgovoru s Finžgarjem: »Slovenci nismo imeli večjega moža od dr. Kreka in ga tudi v sto letih ne bomo imeli.«

Preprosti delavci se je zdelo na Kreku največje to, da je imel za delavca vedno dovolj časa. Kedar si prišel k njemu radi neke osebne ali stanovske zadeve, vedno je utegnil temeljito se pobrigati za stvar.

Krekov sodružnik delavec Fr. Ziller je rekel o Kreku takole:

»Najbolj sem se čutil nepremagljivi sili njegove besede. Kar je bilo poslušalec pri njegovih govorih, vse je začel kakor ribič. Naj je prišel kdo k njegovemu govoru kot nasprotnik, odhajal je kot njegov pristavec.«

Popolnoma v skladu s temi temi označbami so pa besede, s katerimi je (v Lj. Zvonu 1917, 611) dr. Lončar podčrtal obenem silo Krekove besede, orjaštvo njegovega dela, čarobno privlačnost njegove osebnosti in globino njegove uvidenosti: pravi, da je bil Krek »eden izmed onih, s katerimi bi se dal dvigniti svet s tečajev...«

Ob teh besedah bi bila vsaka nadaljnja označba odveč.

3. »Če bi Krek danes živel«

Saj je prav za prav smešno, če o tem govorimo. Slišiš pa tolikokrat vprašanje: »Kaj bi rekel Krek, če bi danes živel?« da si nehote skušaš dati na to sicer brezpredmetno vprašanje nekaj odgovora.

Seveda si misli vsako odgovor na to vprašanje dan pod tem pogojem, da bi bil Krek še danes zdrav in močan, kot kakršnega smo ga poznali pred svetovno vojno; če bi torej še prihajal med nas iz svoje deželice v Selški dolini »kakor moč in zdravje, kakor ga je lepo označil Vadenal (Ob 50 letnici, 42). Ko je 43 letni Krek obhajal leta 1908 dvajsetletnico nove maše, je rekel o svojih tovariših v prijetni zavesti svoje moči: »Moji sošolci iz lemenata so že postarani; čim že gre čez poldne! Pri meni pa je ura še deset!« Če bi bila takrat pri Kreku ura res šele deset, bi Krek danes pač priznaval popoldne, po vsej priliki bi pa še ne bil mnenja, da se že večeri.

V koliko bi bile torej razmere pri nas drugačne, če bi Krek danes praznoval med nami svoj rojstni dan v žilosti in zdravju, kakršno je dobrotno nebo dodelilo na pr. nadškofu Jegliču?

Tako je namreč treba staviti vprašanje. Kajti če bi Krek danes živel, bi bile pač razmere pri nas nekoliko drugačne in Krek bi torej sploh ne mogel priti v položaj, da bi se bil izjavljal o razmerah, kakršne so dejansko vladale pri nas v poslednjih trinaestih letih.

Jaz za svojo osebo o dveh stvareh prav nič ne dvomim, da bi jih bil Krek dosegel, in sicer prvič: boljše meje slovenskega ozemlja, drugič: večjo konsolidacijo Jugoslavije v njeni notranjosti.

Mož, ki vulkana svoje ljubezni do slovenstva ni mogel drugače izraziti, nego da bi podprl Triglav, če bi se njegove skale podirale, da bi naškropil v

Savo svoje krvi, če bi usihala, bi bil pač našel tudi leta 1918 (kakor poprej že tolikokrat) pot do koroških Slovencev, preden je bilo prepozno. Njegova taktika je bila: vedno se pripraviti o razmerah na lico mesta. Njegovo narodno delo: stopati v osebne stike z rojaki v ogroženem ozemlju. Njegova agitacija: hoditi od hiše do hiše in po cele tedne preživeti med svojimi volivci. (»Ves teden sem ležal v objemu svojega volivca.«) Koledar Moh. družbe za 1919, 102.) Njegovo geslo v kritičnih položajih: »Kadar se pokaže, da je kaka reč neobhodno potrebna, mora biti tudi mogoča. Takrat se politik ne sme ustrašiti nobenih težav. Junaško naprej, velja ob takem slučaju...« Če zmaga, je z enim junaškim naskokom dosegel več, nego bi se s tako imenovano previdnostjo doseglo v dvajsetih letih. (Koledar Moh. družbe za 1919, 106.) Krek bi bil kakor tolikokrat v svojem življenju tudi glede Koroške zopet stavil vse na eno karto in — ni bil dobil!

Pa vzemimo, da bi nam bila nesreča vendar naprtila plebscit: tedaj bi se bila vsaj med večino Slovencev na Koroškem izkazala točnost Zillerjeve označbe agitatorja brez primere in koroški narod bi bil spoznal, kdo mu daje in kdo mu jemlje.

Kar se pa tiče notranjih razmer v naši državi, je bil Krek kot nikdo drugi ustvarjen, da gradi in utrjuje most med Slovenci, Hrvati in Srbi. Kako so ga cenili Hrvatje, je znano. Zbirali so se okrog njega na Sv. Joštu, na Dumaju in v Gradcu, vabili so ga večkrat v Zagreb in Split. V svojih združnih centralah je imel dolgo časa velenjene tudi zadruge iz Istre in Dalmacije, tako da je obena zboru Gosposdarske in Zdrružne zveze v Ljubljani imenoval svoja »jugoslovanska parlamenta«. Zname so njegove zveze s Stjepanom Radićem; Krek ga je znal privabiti v Ljubljano med svoje sodelavce. Danes se čujejo kakor preroške njegove besede o Radiću:

»Nekateri nam zamerijo, da se vezemo z Radićevimi strankami na Hrvaškem. Ti popolnoma prezirajo značaj naše stranke in načela, ki se jih držijo. Za nas je neizpodbojno, da ima samo demokracija prihodnost... Radićeva stranka je edina ljudska stranka na Hrvaškem. Ali naj jo tisti, kateri ljubijo Cerkev in religijo, tišče v nasprotno plat, ali naj njeno zdravo ljudsko gibanje prekasajo z živim krščanstvom? ... Mi smo za drugo!« (Koledar 1919, 100.)

Zdi se mi prav mogoče, da bi bil pod Krekovim vplivom leta 1920 prišel Radić v konstituinto in sodeloval pri sprejetju ustave. Nadaljnjo sliko si lahko ustvari vsak sam.

Krek bi bil tudi uspešno gradil most med Slovenci in Srbi. V nemajhni meri bi mu bilo pri tem pomagalo njegovo dovršeno obvladovanje srbohrvaščine in njegov južnjaški temperament, s katerim je tako privlačil Hrvate in Srbe. Ko je nekoč na shodu v Slavoniji govoril o združništvu, se je dvignil korenjaški Srb in je zaklical: »Živio naš veliki pop dr. Krek!« In ko je Krek nadaljeval govor, se je junačina dvignil še enkrat: »Još jedanput: živio naš veliki pop dr. Krek!«

V teh smereh bi se bilo pač gibalo Krekovo delo po zlomu Avstrije, seveda če bi kazalec njegove življenjske ure kazal danes kakke tri popoldne koncem septembra.

Sicer je pa Krek sam s svojim »jugoslovanskim testamentom« (SVI, ki ste seme izkvravalega naroda...) dovolj jasno povedal, kaj bi bil cilj in konec vsega njegovega dela v Jugoslaviji.

I. Doleneč

Drugo karitativno predavanje

Velika udeležba pri prvem predavanju je pokazala zanimanje za vprašanje, ki je občečloveško in izrazito krščansko, katerega kratka oznaka je Caritas (ljubezen). Ponovno vabimo ljubljansko inteligenco vseh stanov in poklicev, da se udeležijo drugega karitativnega predavanja, ki bo obravnavalo za današnji čas prepotrebno vprašanje: Caritas in mladina, Caritas in odrasli v Franciji. Predaval bo g. dr. Alojzij Kuhar. Predavanje bo 2. decembra ob 8 zvečer v beli dvorani hotela Union in bo trajalo do 9. Vstop prost.

Ponesrečen šolarček

Ptuj, 25. novembra.

V torek so bile ceste v okolici ves dan polne voznikov in pešcev, ki so šli na Katarinjin sejem v mesto. Tudi na cesti Hajdina—Kungota je bilo dovolj voz. Tako jih je šlo po cesti nekaj tudi tedaj, ko se je nehala šola. Prišli so štirje učenci in se obesili na voz. Med njimi je bil tudi šolarček Kerček Franc iz Sv. Kungote, star 9 let. Vozniku to obešanje ni bilo po volji, pa je proti njim zamahnil z bičem. Vsi štirje so se z bali udarca in odskočili; trije so srečno ušli, ubogi Kerček pa je to otroško razvado drago plačal. Skočil je na cesto in ni bilo več časa, da bi se umaknil v pravo smer. Tedaj je namreč privozil avtomobil g. trgovca Hercoga iz Frama. Učenec se je z glavo zaletel ravno v desno svetilko pri avtomobilu, razbil njeno šipo glava je bila v svetilki. Od udarca je omahnil in padel na tla. Trgovec je to opazil in avto na mah ustavil, tako da ni vozil niti za pol dolžine avtomobila dalje. Avto je tako hitro mogel zavreti le, ker ni imel niti 10 kilometrov brzine. Ko se je ozrl, je otrok že lezel izpod vozila. Takoj ga je naložil na svoj avtomobil in ga odpeljal v pujsko bolnišnico. Ima razmesarjeno lice, noge poškodovane in menda tudi praske na roki. Kmalu je prihitel v bolnišnico tudi otrokov oče, ves razburjen in žalosten.

Kje je krivda, bo težko določiti, ker se je vse to zgodilo v naglici. Na vsak način pa bi otroci morali opustiti nekatere svoje grde razvade, ki se večkrat žalostno končajo. Saj še ni dolgo, ko se je podobno zgodilo v Lancovi vasi.

Ciganska nadloga

Blake, 27. novembra.

Ze skoro 14 dni nas nadlegujejo cigani. Čas bi že bil, da bi oblast to nadlogo pognala nazaj, odkoder je prišla. Cigani so doma s Hrvaškega in jih je kakih 6 šotorov. Imajo 10—15 konj. Dan za dnem beračijo od hiše do hiše in ti govore: »Gospodine, daj mi malo sene in slame da ti bom karte slagala, in ti srečo povedala.« Če odgovoriš, da ne daš, ti grozi z nesrečo in pravi, da mi nismo pošteni ljudje in oni pa, da imajo pravico prositi.

Cigani se najraje naselijo na tako imenovanih Skalcah pri Lužarjih, občini Lužarje—Velike Lašče. Tu se drže navadno kakih 8 dni, da lahko obeležijo vas Lužarje in duhovsko sosesko občino Blake. Ko oberejo vse, se preselijo v gozd Spice nad vasjo Runarsko ob cesti Blake—Sodražica. Tu so potem toliko časa, kolikor sami hočejo. Čas bi že bil, da bi bilo ciganske nadloge konec.

Samo plačane srečke

bodo zadele pri žrebanju loterije Doma služkinj 1. decembra. Pošlji takoj denar, ko naročiš srečke, na naslov: Zadruga Služkinjski Dom v Ljubljani, Semeniška ulica 2

Muzej Kralja Petra

Na Topčideru bo otvoren

Belgrad, konec novembra.

L. 1921. je umrl prvi jugoslovanski kralj, oče našega sedanjega kralja Aleksandra, kralj Peter I. Osvoboditelj. Umrl je v prijazni enonadstropni vili trgovca Jurija Pavloviča. Pred štirimi leti je prosvetno ministrstvo kupilo to vilo iz zapuščine že umrlega trgovca Pavloviča, da bi v vili otvorilo muzej pokojnega kralja. Ministrstvo je tudi poskrbelo, da so ostale sobe, v katerih je kralj bival, popolnoma nedotaknjene. Tako so ostale spalnica, obednica in knjižnica v še čisto neizpremenjenem stanju, kakor v času, ko je še živel pokojni kralj.

Da bi bil muzej čim popolnejši, je sklenil odbor, ki se je konstituiral v osebi bivšega državnega podtajnika dr. Katiča, upravnika narodnega muzeja dr. Petroviča in osebnega pribočnika pokojnega kralja, polkovnika Todoroviča, da zbere vse predmete, ki bi bile v kakršnikoli zvezi z življenjem kralja Petra in da jih namesti po ostalih sobah te vile. V vili se že nahaja krasna slika poznane srbskega umetnika Uroša Prediča, ki predstavlja

pokojnega kralja v naravni velikosti. Interesantne so slike, predstavljajoče najzlastnejše trenutke kraljevega življenja, ko je moral s svojo vojsko in narodom v najhujši zimi l. 1915. preko zasneženih brezpotnih albanskih gora. Poleg teh slik visi v eni izmed sob tudi velika reliefna karta Kajmakčalana.

Delo odbora, ki zbira za muzej pokojnega kralja, je zelo otežkočeno, ker je veliko predmetov, ki bi bili za muzej velike važnosti, izginilo med svetovno vojno, še več pa jih je bilo uničenih. Veliko predmetov, ki so bili preje kraljeva last, je prišlo v roke zasebnikov. Vse te bo seveda odbor naprosil, da jih odstopijo brezplačno muzeju.

Z otvoritvijo tega muzeja bo ustrezno želji vseh častilcev pokojnega kralja, ki srčno žele, da bi se čimprej sestavila celotna slika življenja kralja Petra. Muzej pa bo obenem največji spomenik poznim potomcem, ki bo živo prikazoval sliko življenja kralja, ki je bilo žrtvovano za rešitev svojega dragega naroda.

Motniška šola

Motnik, novembra.

V našem najstarejšem trgu Slovenije, v Motniku, moramo s sramoto in žalostjo trditi, da še nimamo svojega lastnega šolskega poslopja, ampak se mora vsi pouk dveh razredov v mali, nizki in temni sobi cerkvene hiše, kar je mučno za pouk in zelo nezdruženo za našo mladino. Misel in priprava za novo šolo se je že pričela takoj prva leta po vojni, tako da se je vsako leto dovolil znesek za fond nove šole. Vlagale so se že prošnje na višje šolske oblasti za podpore in dobili smo leta 1927 20.000 Din od ministrstva in l. 1929 20.000 Din od bivšega ljubljanskega oblastnega odbora. Prejem podpor in uvidenost nujne potrebe po šoli nam je dalo povod, da smo si l. 1928 nabavili načrte in proračun in meseca maja 1929 se je vršil komisijoneli ogled za stavbišče in odobritev načrtov. Komisijske stroške je kril oblastni odbor v Ljubljani. Letos spomladi smo kupili stavbišče za 18.000 Din in v preteklem mesecu smo si nabavili 35.000 kg apna. Na spodbudo župana K. Novaka je bil v nedeljo 23. t. m. sklican sestanek vseh všolanih posestnikov, da se ugotovi, ali so všolani posestniki pripravljeni dati potrebni les za zgradbo in dovažati potrebni material brezplačno. Sestanka se je udeležilo zadostno število posestnikov, kateri so po obrazložitvi cele situacije in priporočilu župana soglasno sklenili, da bodo prispevali potrebni les in vozili posek in gramoz na tlako, kar se bo določilo po višini direktnih davkov. S tem se je napravil velik korak naprej. Ako se bo vse po dogovorjenem sklepu izvršilo, je upati, da prihodnje pomlad lahko računamo na pričetek zgradbe. Vendar pa nas še mori skrb za denar. Celotni proračun znaša blizu 1.000.000 Din, od katerega ni niti desetina nabranega, zato je še obrabano na vsa višja šolska oblastva s prošnjo za izdatne podpore, ker edino le z večjimi podporami nam bo mogoče prirediti delo dovršiti. Ako bi pa morala občina, ki šteje do 600 prebivalcev, te stroške kriti sama, ko je tako siromašna, bi bil to pravi vraga prebivalstva.

V eni noči trikrat

poizkušen vlom

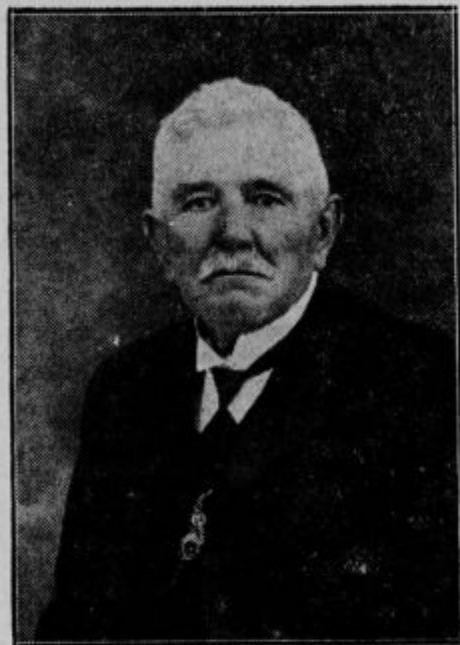
Rimske toplice, 25. nov.

Ze dolgo časa se pri nas vršijo razni vlomi in tatvine. Pred nedavnim časom so neznani tatovi ukradli na Zeličevi žagi v Jesenovem 13 m dolg gonilni jermen. Lastnik žage g. Zelič je razpisal nagrado 500 Din, ako bi kdo tatove izsledil, pa kljub temu jih še do sedaj niso izsledili ter trpi g. Zelič pri tem precejšnjo škodo.

Skoro gotovo je, da imamo neke v bližini dobro organizirano tatinsko tolpo, ker se vlomi in tatvine vršijo kljub pazljivosti ljudi vedno dalje. Ne dolgo za tem, ko so tatovi obiskali Zeličovo žago ter od tam odnesli jermen, je bilo vlomljeno v hotel »Nova postaja«. Tudi teh vlomilcev še do danes niso prijeli.

V noči od 23. na 24. so neznani tatovi napravili poizkus, da bi prišli v kopalniško garažo, kjer je shranjen krasen avto. Zljubilo se jim je gotovo, da bi imeli za svoje tatinske pohode lep prijeten avto, kar bi jim olajšalo delo, ter bi ljudje tudi nikakor ne mislili, da se tatovi vozijo v avtu. Kljub temu pa, da so se trudili priti v garažo na dveh kraljih, se jim to le ni posrečilo, ker je bil menda zid malo pretrden, ali jih je pa mogoče prepadil zapozneli popotnik.

Ko so videli, da z avtom ne bo nič ter da v garažo ne pridejo, so delo opustili ter se podali po cesti v 5 minut oddaljeno gostilno »Pri lipi«. Poizkusili so priti v notranjščino hiše. Zastljal je pa nezaželjene goste gostilničar g. Keršič, ki jih je prepadil. Tako so imeli tatovi ta večer res pravo smolo. Poizkusili so ta večer vlomiti še v eno hišo v Rinskih toplicah, kjer so jih pa tudi odgnali. Nekateri pravijo, da so tatovi imeli seboj avto, v katerem so se tudi po zadnjem poizkušenem vladu odpeljali poizkušat drugam svojo srečo. Orožništvo vlomilce pridno zasleduje.

† Rajmund Magerl

Mož, ki je bil v sredo popoldne pokopan ob veliki udeležbi.

Za god so ji zapeli zvonovi

Rakek, 24. nov. 1930.

Zalost se je vselila v družinico strojevodje Pustovrha. Nenadoma je umrla mala Cecilija, štela je komaj devet let, ljubljena svojih staršev.

Večkrat je tožila, da jo boli glava. V četrtek zvečer pa je nenadoma dobila močan napad, zgrudila se je in se in se onesvestila. Hitro so je odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer pa ji niso mogli več pomagati. Umrla je za vnetjem možganske mrene. Pokopali so jo ravno na dan sv. Cecilije, njene patrono. In kako se je veselila godu! Vedno je povpraševala očka, kaj ji bo dal za god in če ji bodo naredili »ofreht« — zapeli pa so zvonovi in zaplakali z nesrečnimi starši.

Smrt v Rinži

Kočevje, 25. nov. 1930.

Danes popoldne ob 9 so potegnili pri izviru Rinže J. Högljerja, brata posestnice iz Koblerjev.

Včeraj je šel po opravkih od doma. Ker ga ni bilo zvečer domov, je mislila njegova sestra P., da pač prenočuje kje drugje. A brata se zjutraj ni bilo domov. Začela je sumiti na nesrečo ali kaj. Skrbelo jo je. Odrpala se je, da ga poišče. Pot pelje mimo vode. Ko pride do izvirka Rinže, zagleda brata mrtvega, bolji v blatu ko v vodi. Vsa prestrašena hiti sporočiti bližnjim nesrečo. Ti so ukrenili vse potrebno. Truplo leži do sodne preiskave tamkaj na mestu. Zakaj bi se bil utopil, ni znano. Tudi, ali je izvršil dejanje v nenormalnem stanju, ali se je zgodil zločin, bo ugotovila sodna komisija.

Kaj pravite?

Kadar potujem z vlakom, se nikoli ne zapiram v ozke kupeje. V takem kupcu, gospod uradnik, se človek pravi ne ugodno ne počuti in tudi nič ne izve. Zato se raje pomaknem v ostali del vagona, ki je nekako nehoti postal prostor za naravnane plebs. Tu najdeš kmeta in delavca, pogovorja jih in si v hipu sredi najzanimivejšega pogovora, ki ti kratkočasno vožnjo, da si naenkrat na začetnem mestu.

Zadnjič enkrat sem bil priča živahnemu pogovoru dveh preprostih, a odličnih kmetičkih gospodarjev. Pogovor se je začel tako, da sem zvedel marsikaj zelo bridskega za našega kmetičkega človeka. Pri kmeti, ki je bil župan v eni izmed večjih slovenskih občin, je razkladal, kako težko opravlja svoj županski posel. Vsek dan namreč prihajajo k njemu občani, ki mu kažejo črke za plačilo davkov. »Ti, župan,« je rekel eden, »kajake sem prejel papir, da moram plačati v roku 15 dni toliko in toliko za »fronke«. Kje pa bom vzeti? Pridelal sem toliko, da bom za silo mogel preživeti svojo družino. Prodal ne bom nič, tudi žitne ne morem. Na strani nimam prav nič in sem te prišel prositi, da mi posodiš toliko, da bom mogel davkarji odrajtati, kar zahteva. Rešil me boš sramote, da me ne bodo rubili!« Tako je povedal. Župan mu je posodil. Toda ni minila ura za tem, je že drugi prišel in potem tretji. Tem seveda ni mogel več ustreči. Sposodili so si drugje. Toda to so šele eni davki. Pričelo pa se banovinski in potem ogromno posestni občinski. Dan za dnem moram poslušati same prošnje, sama molodovanja.

Tako je tožil slovenski župan. Njegov sosed mu je živahno pritrjeval. »Ni čuda,« je zaključil župan, »da se občinski može odporujejo svojih županiških mest. Marsikomu se kmelje snižilo, nekateri pa se naveličajo večnih tož in prošnje.« To je, gospod uradnik, čez populi, ljudski glas. Tako govori kmeti, ki bi morali biti kmeti na svoji zemlji. Gospodarska kriza je zajela našo vas. Kdor se zaveda, kaj pomeni kmet, pri proučevanju vsake države, se bo zavedel vse teže tega dejstva. Obenem pa se bo ozrl nehoti na konzumentla, pri katerem bo videl še večje gorje. Namesto cenjenih pridelkov, ki pridejo iz vasi v mesto, mora konzument kupovati in drago plačati blago, ki je bilo uročeno in ki je nevedno žalibog pol tiste vrednosti kakor domači proizvod. Slojimo sredi vsesplošne gospodarske krize, iz katere bo edini izhod ta, da se razbremenimo naš producent — kmetički človek!

Koledar

Cetrtek, 27. novembra: Virgilij, škof; Bernhardin Poški.

Osebnosti

— Poroka. V cerkvi sv. Marčeta pri Trebnjem se je poročil v ponedeljek gosp. Anton Zupančič z gđ. Rozalijo Gabrijel. Obema, pridnima delavcema v naših kulturnih organizacijah, želimo obilo sreče.

— Poročil se je v nedeljo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani strokovni učitelj na meščanski šoli v Št. Vidu nad Ljubljano, akademični slikar gospod Hvala Just z gđ. Marijo Koršič iz Ljubljane. Obilo sreče.

KADAR NE MORETE SPATI

je vzrok temu prevelika utrujenost, kar je večkrat tudi znak izčrpanih živcev. Rešite se te neprijetne nevarnosti, če jemljete dnevno skodelico

OVOMALTINE

okusne koncentrirane hrane.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah; velika skatija Din 56.—, srednja skatija Din 32.—, mala skatija Din 16.—.

Novi grobovi

† Jožefa Gajeta. V torek popoldne je umrla v splošni bolnišnici ga. Jožeta Gajeta, roj. Zidan, mati strojnega stavca v Jugoslaviji, tiskarni in vnetega krščanskega prosvetnega delavca g. Jožeta Gajeta, in Franceta, člana »Ljudskega odra«. Pogreb blage pokojnice bo danes ob 4 popoldne iz splošne bolnišnice. Naj počiva v miru! Preostalom, posebno pa sinu Jožetu naše najiskrenejše sežalje!

† Sv. Gregor na Dolenjskem. V nedeljo 23. t. m. smo zakopali gđ. Marijo Cvarovo, pošto uradnico v pok. Prepeljani so jo z avtom mestnega pogreba, zav. iz Ljubljane. Pogreb se je vršil ob pol 12 ob obilni udeležbi na domače pokopališče. Pevski možki in mešani zbor ji je zapel tri žalostinke v slovo. Izpolnjena ji je bila želja, da počiva med domačimi. N. v. m. p.

† Na Zgosti pri Begunjah je 25. t. m. umrl daleč znani kovač Ivan Resman, p. d. »Čufanke«. Bil je mož poštenjak, ki je vsakemu rad dobro storil in živel in delal za svojo družino. N. v. m. p.

Mala kronika

★ Ni. Vel. kralj Aleksander odlikoval poljske zastopnike. Z ukazom Nj. Vel. kralja so odlikovani z redom sv. Save I. stopnje g. Leo Janta Poljski, poljski minister za kmetijstvo, Vi-told E. M. Stanjevič, poljski minister za agrarno reformo, Evgenije Kviatkovski, poljski minister trgovine in industrije in Francisko Doležal, podtajnik poljskega ministristva za trgovino in industrijo; z redom sv. Save II. stopnje dr. Adam Roze, ravnatelj ekonomskega oddelka poljskega ministristva za kmetijstvo, Anton Roman, ekonomski svetnik poljskega ministristva za zunanje zadeve in Milješlav Topolovski, ravnatelj trgovinskega oddelka poljskega ministristva za trgovino in industrijo; z redom sv. Save III. stopnje Jan Zigoński, šef tajništva poljskega ministristva za kmetijstvo, Ladislav Sidney Sadowski, šef sekcije poljskega ministristva trgovine in industrije, Jan Tardeviski, načelnik poljskega ministristva zunanjih zadev in Ladislav Dorier Dornatovič, šef oddelka poljskega ministristva za zunanje zadeve; z redom sv. Save IV. stopnje Emrik Setelski, svetniški pomočnik poljskega ministristva trgovine in industrije, Stanislaw Sog, šef oddelka poljskega ministristva za trgovino in industrijo; z redom sv. Save V. stopnje Anton Balinski, tajnik ekonomskega oddelka poljskega ministristva za zunanje zadeve. Z istim ukazom so oproščeni vseh tak.

Za neoprijetne jesenske dneve NIVEA-CREME

Nadgrnite ž njo vsak dan svoi obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom. Predno se podate na oster zrak Nivea o eme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino je ta krema. Nivea creme prodira naglo in temeljito v kožo ne da bi puščala za seboj kak sijaj, in samo ona krema, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatlje po: 5.—, 10.— in 22.— Din; tube po 9.— in 14.— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24

Žena umorila moža?

Mož zgorel v goreči hiši

Maribor, 26. novembra.

Plameni so bušili iz poslopja pri Znidarjevih v Loki pri Framu. Ob tem znamenju so takoj prihiteli na lice mesta sosedje in nato ognjegašč. Ta prično z gašenjem. Vendar se je ogenj tako zelo razširil, da ni bilo niti mogoče ognjen omejit, ampak je hiša čisto pogorela. Izpod ruševin so izvlekli zgorelo truplo 27 letnega vinarja Stefana Znidarja.

Nad tem dogodkom pa je ležalo nekaj skrivnostnega, težkega in groznega. Pred hišo je namreč stala 47 letna žena, vinarjeva soproga Amalija Znidarjeva, ki je pripovedovala okoli stojčim, da jo je njen mož Stefan napadel in v razburjenosti pognal v njo petrolejko, ki se je na tleh razbila, radi česar naj bi se bila vnela elama, ki je bila v kuhinji na tleh.

Ljudje so pričeli domnevati, nato pa govoriti, dokler ni oblast na podlagi vsega tega uvedla preiskavo. Pri obdukciji je namreč prišlo na dan, da ni nastopila smrt Stefana Znidarja radi morebitnega zadušenja. Na glavi so se namreč poznali sledovi udarcev, prizadevanj z nekim topim orodjem.

Sum se je vse bolj zgoščeval okrog žene Stefana Znidarja, Amalije. V hiši so bili namreč prepripi in razprtje na dnevnem redu. Razen tega so vedele nekatere priče tudi pripovedovati, da je Znidarjeva žena govorila po vasi, da bo svojemu možu, ki je bil 20 let mlajši od nje in na katerega je bila Znidarjeva zelo ljubosumna, že pokazala Radi tega so ženo aretirali in jo privedli v zapore mariborskega sodišča.

Kako se je zločin izvršil?

Na podlagi dosedanjih rezultatov preiskav ganovan se domneva, da se je zločin izvršil na sledeči način:

Mož Stefan Znidar je tedaj po pripovedovanju nekaterih prič prišel precej vinjen domov. Ker so se razmere med zakoncem, zlasti v poslednjem času zelo zaostrile in je Znidarjeva vsekar, kar je njen mož hotel zvečer iti ven, iskala povoda za prepir, je tudi topot med obema zakoncema, bržčas po moževi vrnitvi, prišlo do prepira, v teku katerega je žena, razdražena in razburjena, sodeč po raznih sledovih na obleki in na glavi pokojnega Stefana Znidarja, zgrabila za sekuro in zamahnila po možu, ki se je zgrudil nezavesten na tla. Smrt je bržčas nastopila kmalu za tem radi otrpnosti možganov.

Sedaj se je žena najbrž zavedla svojega dejanja. Da bi zakrila vsako sled, je zanetila požar, da bi na ta način zavrla uvedbo preiskave.

Na drugi strani pa domnevajo, da je žena izvršila zločin, ko je mož spal v postelji. V naivnem presojanju položaja si je Znidarjeva očividno izmislila gori navedeno zgodbo o petrolejki, ki pa se ni mogla ohraniti radi tega, ker so ljudje bili prav dobro poučeni o žalosnih razmerah, ki so vladale pri Znidarjevih v Loki pri Framu.

Razen tega so našli petrolejko s cilindrom pri gašenju docela nepoškodovano. Sosedje vedo prav dobro, da so pri Znidarjevih imeli eno samo petrolejko.

Otrokom kavo?

Da, ali samo

kofeina prosto
zrnato kavo

KAVO HAG

★ Bivši nadvojvoda Leopold Salvator v Zagrebu. V nedeljo je prispel v Zagreb bivši avstrijski nadvojvoda Leopold Salvator, ki je pred vojno stalno bival tam, in sicer v palači barona Vrančanija. Nadvojvoda sin se je poročil z Zagrebčanko. Pozneje se je Leopold Salvator naselil na Dunaju. V nedeljo je zopet obiskal Zagreb in se nastanil v hotelu »Croatia«. V torek je odpotoval na morje. Bivši nadvojvoda Leopold Salvator je star sedaj 60 let.

★ »Skok čez kožo«. Akademski klub montanistov v Ljubljani, ki je obenem edini te vrste v Jugoslaviji, priredi dne 7. decembra t. l. svojo tradicionalno rudarsko slavnost »Skok čez kožo«. Zdrženo s »Skokom« pa priredi klub z vsemi rudniki Jugoslavije prvo skupno proslavo zaščitnice rudarjev, sv. Barbare. To bo prvikrat, da se na tako slovesen način obhaja rudarsko slavo, ter sv. Barbara in je to prva prireditev te vrste v naši državi. Ta prireditev ima predvsem kulturni pomen, ker gre čisti dobitek v korist rudarske knjižnice, ki v veliki meri pripomore pri izobrazbi svojih članov-rudarjev. »Skok« in »sv. Barbare« se bosta vršila v vseh dvoranskih hotelih »Uniona«. Veliki pomen te prireditve pa potrjuje tudi dejstvo, da je klub izposloval za udeležence 50% popust na železnice, in to za vse razrede. Vsop izključno proti vabilu. Reklamacije na »Skokov odbor AKM«, Ljubljana, Univerza.

★ Kmetijskim strokovnjakom. Društvo kmetijskih strokovnjakov za ljubljansko in mariborsko oblast vabi na drugo leto skupščino, ki bo v nedeljo 7. decembra 1930 v restavraciji Zvezdi (pri Krapežu) v Ljubljani; začetek ob pol 11. Na dnevnem redu je poleg običajnih zadev še zažnanje članarine; reorganizacija društva, sprememba društvenega naslova in »Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino«, omogočiti vstop vseh absolventov kmetijskih šol v društvo; referat g. Suetiča o poskusnih krožkih z umetnimi gnojili; poročilo o Belletovih rokopisih; poročevalce g. ravnatelj Zmavc; volitev novega odbora. Na občni zbor se vabijo predvsem vsi bivši člani, absolventi vseh kmetijskih šol, ne glede na to, če so letos plačali članarino. Za redne člane pa je udeležba obvezna. Oni absolventi kmetijskih šol, ki nameravajo pristopiti k društvu kot člani, so vsi dobrodošli.

★ Kolo strlo dečku nogo. Osemletni kočarjev sin Jože Čebular iz Škofljice v občini Podboršt pri Št. Vidu na Dolenjskem je šel večeraj zjutraj v šolo. Na cesti se je obesil na neki voz in po nesreči vtaknil desno nogo v kolo. Kolo je dečku strlo nogo. Bil je prepepljen v bolnišnico.

★ Avtobus v prepad. V nedeljo zvečer se je na cesti med Fečo in Gorazdovo ponesrečil avtobus, ki je vozil iz Feče v Sarajevo. Pod cesto zija tu 20 m globok prepad. Ravno na tem najbolj nevarnem kraju je avtobus srečal tovorni voz. Šofer je ustavil avtobus tik pred konji. Hotel se je izogniti, da bi ne zavozil v konje, pa je zavil avtobus na desno. V tem pa se je avtobus nagnil in se prevrnil v prepad. Sreča je bila, da sta 5 m pod cesto rastle dve močni buki. Vanje se je zavlekel avto in obstal. Stiri potnike je vrglo iz avtomobila in so se zvalili v prepad. Trije so bili težje ranjeni, eden pa le malo. Šoferja pa se ni nič zgodilo.

★ Pri astmi in boleznih srea, bolečinah in prsni, pljučnih boleznih, škrofulozi in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvorbi golše je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetličnih, da so s »Franz-Josef« vodo zginita zaprtja, ki se pokažejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Pes se mu je zagrizel v obraz. Resna nezgoda se je pripetila večeraj 10 letnemu delavčevemu sinu Ivanu Zemljicu iz Štepanje vasi št. 114. Ta je šel večeraj ob pol 1 popoldne iz šole. Na cesti pa se je od nekdaj utrgal velik pes, planil na dečka in se mu zagrizel v obraz. Pregriznil mu je nos in obe ustnici. Deček je bil prepeljan v bolnišnico. Lastnik psa je znan in bo imel zaradi psa še sitnosti.

★ Izšla je knjižica »Čudodelna svetinja« (v spomin na stoletni jubilej prikazanja brezna. Matere božje Katarini Laburje). Poroča o zgodovini in pomenu čudodelne svetlinje. Stane 7 Din, po pošti 8 Din. Pri večjem švilu pš-nina razmeroma nižja. — Narčca se v misijonski hiši v Ljubljani, Tabor 12; dobi se tudi v Jugoslov. knjigarni in prodajalni Katol. tisk. društva (H. Nieman) v Ljubljani.

★ Stenski koledar za leto 1931 je že izšel. Koledar je običajne oblike, ki je za dom in za pisarno, za trgovca in obrtnika, za zasebnika in zavode še najprikladnejša. Poleg koledarskega dela je tudi še prostor za beležke, dalje poštne določbe, in to vse na eni strani, ne na dveh straneh, kot je bil do sedaj običaj. Okusna izdelava v večbarvni litografiji bo koledar gotovo priljubila vsakemu, vsled samo enostranskega tiska je pa sigurno najbolj praktičen izmed vseh do sedaj izšlih.

— Stenski koledar prodajajo vse ljubljanske knjigarnice po 6 Din komad, preprodajalci naj se zglase pri založnici, »Jugoslovanski tiskar« v Ljubljani.

Kočevje

Alkohol izdal tatova. Policija in orožništvo so izsledili družbo, ki je kradla in prosjčila. Ti isti dan so imeli člani te družbe precejšnjo srečo, da so nabrali — po beraško — denarja in raznih oblačil. Izdajali so se za brezposelne. Zaslужek pa so želeli pustiti v neki goslini. »Vina na mizo!« Toda vinček jih je zagrel in postali so koražni — v tem slučaju z jezikom Razgovor je nanesel v njihovo tajnos lužbo. Začeli so se prerekat. Oko pravice pa jih je poslušalo, in bili so prijeti. Pri zasliševanju je bila stvar vedno bolj zamotana, tako, da so obdolžene še drugega sebe. Dobro kupčijo so delali. Kradli so, potem prodajali in se zopet polastili prodanega blaga. Denar pa zapili. Preiskava je odkrila še druge nečestnosti. Našli so predmete, ki so zmanjkali po raznih tukašnjih tovarnah. Zadeva bo izrečena sodišču. V tem slučaju pa je bil alkohol enkrat koristen.

Premoženjska uprava mestne občine je podelila kot najvišjemu ponudniku gostilno in stanovanje go. Klemenčević, lastnici velike kavarne. Gospa Klemenčevića prevzame 1. decembra t. l.

DRAGO GORUP & CO.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II.

Vam nudi solidne in vseh cen

damske zimске plašče

PRIDITE

in ogledite si zalogo brezobvezno!

Ljubljana

Zasačeni vlomilci

Ugoden slučaj in pa vestnost policije sta pripomogla, da so bili aretirani trije nevarni vlomilci takoj po izvršenem vlamu. V sredo okoli 1 zjutraj je stanovanec hiše št. 9 v Prešernovi ulici obvestil višjega »stražnika« Franceta Pišota, da je slišal na dvorišču sumljivo govorjenje. Višji stražniki Pišot, Dornik in Jančič so takoj preiskali vse dvorišče in opazili, da so vlomljena vrata v trgovino s čevlji »Dokoc«. V kotu so našli stražnika dva para čevljev. Policija je takoj ponoči uvedla racijo za raznimi sumljivimi tipi, zjutraj ob pol 6 je Pišot ustavil na oglu Puharjeve ulice in Dunajske ceste dva sumljiva mladeniča, ki ju je aretirati. Bila sta 25 letni Robert Achmann, slaščičar in potnik, doma iz Maribora, ter 20 letni ključavničar Franc Erjavec. Ko je stražnik vedel oba na policijo, je Achmann vrzel na tla srebrno uro in dozo za puder. Stražnik pa je to opazil in Achmann je moral zonet oboje po-brati. Pri Erjavcu je policija našla pri osebni preiskavi tudi srebrno uro. Oba aretiranca sta priznala. Policija je napravila tudi hišno preiskavo in je na domu vlomilcev našla nekaj čevljev. Oba vlomilca sta povedala, da je z njima vlomil tudi ključavničar Anton Serčnik. Tega je policija aretirala ob 7 zjutraj v delavnici v Šiški. Aretiranci so priznali, da sta Erjavec in Serčnik zakopala osem parov čevljev v Tivoliju za zidom Čekinovca gradu. V teku dne je policija našla vse ukradene čevlje, skupaj 14 parov, in vso srebrnino, ki so jo pokradli pri vlamu. Lastnik trgovine pravi, da so bile ukradene stvari vredne okoli 60.000 Din. Vsi trije tički bodo izročeni sodišču.

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Prireditelj se na vso moč prizadeva, da izvrši pr dštavo obdarovanja otrok po Miklavžu ves mirno-veličastno in tudi temu pomeni in priliki dostojno. Miklavž bo prišel v njegovem spremstvu Antona, nadanega in 20 angelov. Peklen-šak Lucifer bo pa nastopil s svojimi 16 pekleniški, kateri bodo skušali urejati svojo peklenško moč, vendar do- stoje v strogo očiščeno prostoru (v »puklu«), dokler se med obistinom ne bodo pojavili — Rajna razsvetljava. Velicasti prizori. Godba. — Vsa pr prireditve se bo izvršila tekom dobrih dveh ur, kar bo najbolj ustrezno stariem, ki bodo svoje otročice na ta večer le z malo zamudo še vseno- zgodaj spravili k počitku.

Kaj bo danes?

Drama: Sveti plamen. Red E.
Opera: Prireditelj Rdečega križa. Izven.
Nočno službo imajo lekarne: Mr. Ba'ovec, Kongresni trg; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; mr. Hočevar, Šiška VII.

☉ Pogreb go. Jožeta Gajeta. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vabi svoje člane, da se po možnosti udeležijo pogreba blagopokojne gospe Jožeta Gajeta, matere društvenega podstaroste g. F. Gajeta. Pogreb bo danes v četrtek ob 4 popoldne iz večje splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Blago gospo priporočamo vsem društvim članom v molitve. Svetila ji večna luč!

☉ Krščansko žensko društvo priredi kakor vsako leto tako tudi letos Miklavžev večer 5. decembra, namenjen mali deci in obdarovanju revnih otrok. Prireditelj bo v beli dvorani Uniona. Pričetek ob 16. uri. — Vstopnine ni. Darovi se sprejemajo v petek, samo od 1 do 2.

☉ Glasbene točke časnikarskega koncerta. Na časnikarskem koncertu dne 1. decembra v Unionu se bodo izvajale naslednje glasbene točke: Državna himna. 1. Dr. Josip Čerin: »Iz vrela ljubavje«. Izvaja orkester 40. pešpolka »Triglavskega« pod vodstvom višjega kapelnika dr. J. Čerina. 2. »Madona ob zmagie«. »Barčica« (Oskar Dev). Poje pevski zbor državne realke pod vodstvom učitelja petja g. L. Kramolca. 3. P. H. Sattner: »Vstal je Gospode«. Dr. F. Ki-movec: »Domovina bela golobica«. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« pod vodstvom g. Zor-ka Prelovača. Po odmoru: 4. Arije in pesmi. Poje prvi tenor zagrebške opere g. Marij Si-mene. 5. E. Adamič: »Zabučale gore« (»Teče voda«). M. Hubad: »Potrkan ples«. Poje pevski zbor »Glasbene Matice« pod vodstvom opernega ravnatelja g. Mirka Poliča.

☉ Novosti v tramvajem prometu. Naš ljubljanski tramvaj se zadnje čase hitro modernizira. Ne samo, da grade sedaj novo progo, tudi na stari progi je skoro vsak dan kaj novega. Seda je malo-železniška družba uvedla novosti, da morajo potniki vstopati in izstopati na desni strani tramvaja, mesto na levi. S tem se je ljubljanski tramvajski promet prilagodil ostalemu prometu, ki se vrši že dolgo časa vedno na desni strani. — Maloželezniška družba bi rada odpravila postajališče pred streliščem. Tablica je sicer že izginila, vendar se tramvaj še ustavlja, če želi kdo vstopiti ali izstopiti. Sedaj pa so dobili kondukterja baje nalog, naj lake potnike pouče, naj vstopajo in izstopajo na rednih postajah. Maloželezniška družba je obljubi- la komaj pred nekaj dnevi v časopisu, da bo pred streliščem zaslišno postajališče, v slučaju po-trebe, to se pravi, če bo kdo želel vstopiti ali iz-stopiti. Občinstvo se te obljube zaveda. Postajališče pred streliščem je potrebno. Tam vstopa in izstopa iz tramvaja sorazmerno dosti potnikov, morda še celo več kakor na kateremkoli drugem postajališču dolenjske proge. Vsi prebivalci Žuljave vasi na Galjevici in Orlove ulice so za to postajališče in tudi prav mnogo vojaških oseb, ki se vozijo do strelišča, hoče tam vstopati in izstopati. Zato naj tam postajališče tudi ostane.

☉ Klub esperantistov v Ljubljani vabi esperantiste in ostalo publiko v zanimivemu predavanju, ki se bo vršilo nocoj 27. t. m. ob 20 v Narodni kavarni. Predaval bo s sklopič-nimi slikami svetovni potnik g. Edmund Zscheile o temi: »Peš okoli sveta«. Vstop prost.

☉ Iz policijske torbe. Večeraj sta bila aretirana dva mladeniča, in sicer 23 letni Husein Macanović in Cazin in pa 27 letni Jože S. Prvi se na neki stavbi na Dunajski cesti razjezil nad svojimi sodelavci. Izvlekel nož in grozil, da bo vse zaklal. Zaradi nevarne grožnje je bil aretirat. Drugega je policija zaslišala, ko je na tovrnem kolodvoru splezal na vagon in kradel premož. last tvrdke Mayer.

☉ Polenovko namočeno, suho, mlado, naj-boljšje kvalitete vedno v zalogi: nadalje brusnični kompot, izbrano koroško blago na drobno in ve-liko po najnižji ceni nudi delikatesa F. R. Kovačič, palača »Pokojninski zavod«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

★ Spominjajte se »Doma slepih!« Položnja št. 14.672

Slovenski slikar v lužiških Srbih

Razgovor s slikarjem A. Terstenjakom

Maribor, novembra.

Redkokdaj vidiš Trstenjaka v domovini, zato sem izrazil priložnost, da ga izprašam o tem in onem, ko sem ga videl sedeti za mizo v mariborski kavarni »Astoria«. Res je, domovina ne ve veliko o njem — pri nas je prav malo razpravljalo, a v Pragi uživa čedno ime. Doma je Trstenjak iz vasi Slanjan pri Ljutomeru, kjer je zagledal luž na starega leta dan 1894. Obiskoval je obrtno šolo v Gradcu in Zagrebu, v Pragi pa je dovršil slikarsko akademijo.

Slišali smo, da se je mudil med lužiškimi Srbi, kjer je delal časa slikar, zato sem ga najprej vprašal, kako je prišel med lužiške Srbe in kaj je tam delal.

»Kot študent v Pragi sem videl razstavo lužiških motivov češkega slikarja Kuba. Ze tedaj se mi je hotelo po Lužici. V Parizu, kjer sem nekaj časa živel, sem se seznanil z Madame de Phaulpeau, podpredsednico društva Les amis des Lusaces. Nagovarjala me je, naj grem v Lužico. Pozneje me je navduševala za tako potovanje, saj me je očelo slovenskega lužiško-srpskega spolka, gospod Černy. Dobil sem nekaj priporočil in sem jo mahnil pol leta 1928 na svojo pest, brez podpora, v Budišín. Seznanil sem se z vodilnimi lužiškimi srbskimi osebnostmi, ki so mi dale potrebna pojasnila in direktive. Prepotoval sem najprej gorjo Lužico ob Sprevi, potem se dolj. Zanimal sem se zlasti za narodne noše lužiških Srbov, katerih najbolj karakteristične sem ujel v svoje slike. Njih narodne noše so jako bogate, zelo pestre in zelo različne. Od vasi do vasi se razlikujejo v barvi ali v detajlu, tako da je opis teh noš jako kompliciran. Gorje pa je, da prihajajo narodne noše iz mode in vedo le še stari ljudje, ob katerih prilikah je nositi to ali ono barvo, kako bodi povezan trak. Pogovarjal sem se o teh stvarih s starimi ženskami, a je splošno šlo težko. Ljudje imajo neznanje, ker se boje — na prvi pogled napravijo lužiški Srbi na človeka vti, kakor da so zaprti in bojazljivi. Toda kakor hitro je led predrt, kakor hitro uvidijo, da nisi prišel s političnimi nameni, da si Slovan — spoznaš v njih izredno prijazen in gostoluben ljud. Prese del sem marsikaj večer v družbi knežskih očakov in ženic ter kmetijskih otrok ob ognjišču, izpraveval po šegah, navadah in običajih, kateri so mnogi ohranjeni še iz poganske dobe polabskih Slovanov. Seveda — teh podatkov nisem nabiral v znanstvene svrhe, dasi bi zaslužili posebne izjeme razprave — marveč za svojo lastno rabo in da zadostim svoji radovednosti. Tako sem romal po tisti deželi zdaj z vlakom, zdaj na kolesu, zdaj peš. O božiču 1. 1928 sem na pobudo in pod okriljem Matice Srpske priredil v Budišinu razstavo večinoma nedodelanih skic, za katere mi je dal tudi budišinski Narodni muzej, ki je sicer v nemških rokah, mnogo gradiva prav ljubezno na razpolago. Razstava je imela v moralnem in tudi v gmočnem oziru zadovoljiv uspeh. Nemški časopisi, od katerih sem pričakoval, da me bodo napadali, so mojo razstavo v moje veliko presenečenje simpatično pozdravili. Ob takem zadržanju tiska so se vsi Lužičani žudili. — Pozneje sem prenesel razstavo v Prago — to je bilo leta 1929. Prezident Masaryk in prosvetno ministrstvo sta kupila moje slike. Ko sem gradivo omenjenih razstav bolj izdelal, sem ponovno razstavil — tokrat pod protektoratom jugoslovanskega poslanstva — v Pragi in v Hradcu Karlovem. — Zdaj sem stvari prenesel sem. Nameram jih razstaviti nemara o božiču v Zagrebu — tam pod okriljem Prijateljev lužiških Srbov —, po čem se v Ljubljani. V Mariboru ostanem, dokler ne absolviram teh razstav. — Če me ne zgrabi in pokdem po svetlo — in tiše, zaupno dostavi — tako rad bi šel spet v Pariz! ... Spomladi razstavim v Pragi! ...

Gledam nau v žive, nemirne oči. Zdaj, zdaj se mi zdi, zapoje iz njega pesem ogrske puste, ali se zasvetijo monimartarske lučke, ali ga zavije oblak dima, na vlak, ki prvi v lužensko nočno pokrajino. Kavarniška muzika svira svoj modni šlager ... v Trstenjakovih očeh je tiha vloga.

»Stojte — govorila sva o narodnih nošah. Zdaj mi povejte še kaj o svojem slikanju.«

»Da, Lužice so bile folklor. Rad bi bil slikal kraje. Morda jih še bom.«

»Tako nepripravljeni, vem, se ogibate mojemu vprašanju — večnemu vprašanju žurnalistov: kako dela? Mrzi vas govoriti o stvarih, ki se ne dajo povedati ne na kratko ne na dolgo ...«

»Rad bi se menil z vami o takih stvarih. Teda ne bi smeli jih dati v časopis. Tega ne maram. — Slikarstvo. Kaj je slikarstvo? Kdo je po mojem mnenju slikar? Zdi se mi, da je le malo slikarjev pojmovalo pravilno slikarske vrednote. Ne zdi se mi prav, da se slikar bavi s filozofskimi problemi. Slikar je Rembrandt — on ne kolorira, marveč slika. Barve kot take ne eksistirajo, ampak barva mora biti tisi objekt, ki ga slikam. Novi: Favory, Kiesling ... Notranja sila mora biti itak že a priori v slikarju.«

»Kaj pa o predmetu slike?«

»Slikam, ker naenkrat čutim potrebo, da naslikam — karkoli je. Pri tem ne delam kompromisov, ali analiz. Slikam, kakor čutim in kar čutim. Objekti, ki ga more kdo rešiti drugače, n. pr. s perspektivo, zame kot slikarski objekti ni nič vredni ...«

Ko sva se tako pogovarjala in sva oba iskala trazov, da si dopoveva, kar bi želela, je pristopil Radivoj Rehar ...

Se sem opazoval Trstenjaka, ki je utihnil in poslušal druge pogovore. Bil je postal nekoliko topel, kakor da se je vnelo v njem, proti koncu najinega razgovora. Zdaj je sedel skoraj siv in je molčal.

»Kaj delajo slikarji v Ljubljani? Mnogo jih je tam, kajne? ...« me je vprašal uro pozneje, ko me je spremljal v pozni noči na kolodvor in sem zamudil vlak. Privrkat v življenju. s. 5.

Ljutomer

Čudno? Kmetijska kriza vlada, rži in pšenice vsepovsod dovolj, na ponudbo, pa še po nizki ceni, pa se ti vseeno zgodi, da popoldne v Ljutomeru pri vseh treh peklih ne dobiš niti eno žemljico, kaj šele hleb kruha. Ljudje se sprašujejo, odkod to in čemu?

Tobačni paviljon na Glavnem trgu je zraščel do vrha strehe, s ponovnim dovoljenjem mestne občine. Svoj čas je obdela nadaljevanje zgradbe prepovedala, ker je občinski mojster začel paviljon graditi brez predhodnega dovoljenja gradbene komisije.

Del stopnje proti osnovni šoli, v neposredni bližini ledenice, naj da občina popraviti, če so njena last. Vse ostale je dal popraviti krajni šolski odbor. Na to stran je pot bližja in šolarji hodijo po tej poti. Ze sedaj je nevarno, bliža se zima, posledica bo povzročila neizogibne neurede.

Tajnost bratomora pred 21 leti

Drugi dan razprave.

Maribor, 26. nov.

Danes se je nadaljevala obravnava proti Antonu Kozjaku iz Kaple; tudi ta razprava je ob zaslisevanju prišla pred precej zanimivimi momentov. Obtoženec je tudi danes vse od kraja tajil in zankal. Pri vsakem predsednikovem vprašanju v zvezi z izpovedbami pri se je obtoženec v prvem trenutku delal kakor da vprašanja ne sliši; vsakokrat ga je moral zadaj stoječi paznik s primernim fizičnim opozorilom spomniti na dolžnost odgovora, nakar je bilo vsekoli čuti stereotipni obtoženčev odgovor: »Na-a; to ni res.« Posebno zabavno za navzoče poslušalce je bilo zaslisevanje šestih kaznjencev, s katerimi je bil obtoženec skupaj v zaporih.

MIKLAVŽ prihaja

in obdaruje pridne otroke z lepo aluminijasto kuhinjsko garnituro, vedricami za pesek, lopaticami i. t. d. katere so v bogati izbiri pri trdki

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35
Oglejte si izložbo!

Maribor

□ Srebrno poroko obhaja danes v ožjem krogu popularni »plačilni« *v kavarni »Central«* Rudolf Koritnik s svojo soprogo Ano. Obče priljubljeni in zgledni zakonski dvojici ob lepem slavlju naše najpristnejše čestitke!

□ Smirna kosa. V Studencih je umrl v starosti 57 let uradnik drž. železnice Alojzij Kameš; pogreb bo danes ob 16 iz mrtvašnice na studenškem pokopališču. — V Košakih je umrla v visoki starosti 81 let viničarka Jožefa Pinič; pogreb bo danes ob 15 iz mestne mrtvašnice v Pobrežju. — V Studencih na Aleksandrovi cesti 35 je umrl nožarski mojster Edvard Kvas. Pogreb bo jutri ob 16 iz hiše žalosti na studenško pokopališče.

□ Za popolno izgradnjo kopališča na Mariborskem otoku. Finančni osek je ob priliki proračunske razprave sklenil, da se za izgradnjo novih naprav v kopališču na Mariborskem otoku dovoli kredit 1.000.000 Din in se v ta namen na ame posojilo; kredit od tega je že večji del izrabilen, tako da pride samo manjši del v poštev za izpopolnitev kopaliških naprav.

□ V »Vesnic« *se kakor znano že mesec dni pripravljajo člene naših nauglednejših gostilničarjev pod odličnim vodstvom ravnateljice I. Rapočeve za gostilničarsko gospodinjstvo v zmislu vseh zahtev in načel novodobne hotelske industrije. Te dni se je pričel prakti en pouk s serviranjem pri »Orlu«. Gostilničarska gospodinjstva šola, ki so jo omogočili z blagohotnimi podporami ministrstvo za trgovino, banska uprava in gostilničarske zadrage, je prva ustanova te vrste v naši državi ter je iz vidikov razvoja tujskega prometa nujno potrebno, da se ta ustanova na vsak način obdrži ter spopolnuje.*

□ Popusti državnim nameščencem in upoko-jencem v mariborskih kinah. Na prošnjo tukajšnje okrožne skupine državnih nameščencev in upoko-jencev sta dovolili upravi obeh mariborskih kinov za državne nameščence in upoko-jence ter njihove rodbe sledeče popuste za vse predstave razen ob nedeljah in praznikih: zaklopni sedež prednja vrsta na obeh straneh 16 Din; prvi prostor »A« *leva stran razen zadnje vrste 10 Din. Predložiti je treba legitimacijo.*

□ Za božični bazar, ki bo na državni praznik 1. decembra v veliki unionski dvorani, se vrše že mesec dni marljive priprave. Prijatelji revnih otrok, v prid katerih se vrši bazar, in otroci tekmujejo med sabo v izdelovanju lepih uporabnih predmetov za obiskovalce. Vsakdo bo našel kaj primerne-ega zelo poceni zase ali za svojce. Pester program ob četanki popoldne bo nudil mnogo zabave. Iskrena hvala vsem darovalcem predmetov. Prosimo še nadaljnjih v trgovino Wögerer (z imenom) ali k šolskemu slugi meščanske šole Cankarjeva ulica, dvorišče. Začetek koncerta ob 16.

□ V proslavo narodnega zedinjenja priredi mariborska Narodna odbrana 1. decembra v vseh prostorih Narodnega doma spominski večer; sodelujejo pevska društva »Maribor«, »Jadrane«, »Dravac« *ter pevski zbor tukajšnje podčastniške inženerske šole, nadalje godba »Dravac«. Na sporeda je tudi zanimiva kzerija iz borb za naše osvobodjenje. Vabila se ne bodo razpisovala nikomur. Zavedno narodno obinstvo se bo te patriotične proslave udeležilo v tolikem številu, da bo do zadnjega kotlička napolnilo vse prostore v Narodnem domu.*

□ V studenski ljudski univerzi bo predaval drevi ob 19 strokovni učitelj Lavrenčič o telesnem razvoju otroka do šestega leta.

□ Za mestne reveže je namesto venca za umrlo gospo Rozo Knežičovo darovala gospa Terezija Sršek, soproga banskega svetnika iz Zagreba, 300 Din. Naj živio posnemovalci!

□ Mariborske trgovine bodo v nedeljo 31. novembra, na praznik 8. decembra in nedeljo pred božičem odprte, na dan državnih praznikov 1. decembra in 17. decembra pa morajo biti v zmislu zadnevne objave trgovskega gremija ves dan zaprte.

□ Razstavo cvetie priredi v nedeljo 30. novembra in na državni praznik v prid mariborske Narodne odbrane tukajšnje vrtnarsko podjetje Džamonja.

□ 500 Din nagrade da brivec Radivoj Pirc v Cvetlični ulici tistemu, ki mu pove ime dotičnika, ki je pomazal njegovo reklamno tablo s črnilom.

□ V kavarni »Evropa« *... Včeraj je bilo na polječi sledeče uradno poročilo od stražnice št. 2 na Aleksandrovi cesti: »Jca« *Pleiner, trgovec iz Drahovca v CSR, točasno stanujoč v hotelu »Meran«, je 25. novembra javil, da mu je istega dne med 2 in 3 ukraine v kavarni »Evropa« *nepoznan storilec dva bankovca po 1000 Kč. Tretji tisočak pa je izmenjal in mu je tudi ta ostanek bil ukraden. Šofer Milan Šubić iz Volkmerjeve 6 izpove, da je Pleiner bil v družbi žensk, ki so uslužbene v ome-neni kavarni in ki vse stanujejo v isti hiši na Aleksandrovi 45.«***

□ Na mariborski trg so pripeljali včeraj kmet-je 6 voz krompirja, zelja in čebule ter 7 voz sadja. Opaža se, da dovoz sadja sedaj ob zaključku eks-portne sezone narašča. Na perutninariskem trgu so bili zlasti purani dobro zastopani; prodajali so se po 70—150 Din komad. Precej je bilo na trgu tudi mladih dreves, ki so se prodajali po 10 do 25 Din za kg. Morskih rib na včerajšnjem ribjem trgu sploh ni bilo; češke so se prodajale po 30, karpi pa po 22 Din kg.

□ Sposobne ljudi za kolportaje iščemo. Vprašati pri upravi lista na Koroški cesti 1.

□ Za makro vreme samo KARO-ČEVLEJE Maribor. Koroška 19.

Eden izmed kaznjencev je med drugim dejal: »Teško je kaj nedovoljenega dobiti v jetnišnico; do cigaret sploh nismo mogli priti. Ta-le pa — pri tem je kazal na Kozjaka — ki se dela, kakor da ne bi znal do pet šteti, je imel vedno vse polno cigaret.« (Smeh in veselost.)

Druge zaslišane priče niso v teku včerajš-njega dne izpovedale nič novih momentov, ki bi ne bili doslej znani; deloma so izpovedbe Kozjaka obremenjevale, deloma pa niso mogle priče radi presledka 21 let nišesar izpovedati, ker se ne mo-rejo na nekatere podrobnosti več spominjati. Raz-prava se je opoldne prekinila, popoldne pa do večera nadaljevala; jutri se obravnava brččas za-ključi.

Celje

□ Praznik zedinjenja bomo proslavili naj-lepše, ako prislubnemo pesmi onih naših bratov in sester, ki jim ni dano bivati pod streho domače države. Koroška pesem, ki jo bodo v ponedeljek dne 1. decembra ob 8 zvečer v veliki dvorani Celj-skega doma predvajali zbori KPD, Oljke in CPD, naj vzbudi v nas znova nade v vstajenje sloven-skega Korotana. Zato je narodna dolžnost vsoga Celja in okolice, da ponedeljkovemu koncertu ko-roške posmi prisostvuje.

□ Brivnice bodo v nedeljo 30. t. m. od pol 8 do 11 popoldne odprte, na državni praznik dne 1. decembra pa v smislu člena 33. naredbe o od-piranju in zapiranju obratovalnic ves dan zaprte.

□ V celjski bolnišnici je dne 25. t. m. umrl 20letni rudar Karl Dosedla iz Petrovč, ki je bil zadnje čase zaposlen v premogovniku v Zabukovci. Včeraj 26. novembra pa je izdihnila 76letna Fri-derika Halaba, vpokojena učiteljica iz Celja, znana po svoji čudni vnemi za refo mačk, kar ji je dalo med prebivalstvom pridevek »Katzenmutter«. N. p. v. m.!

Ptuj

Katarinin semenj, ki je glavni v letu, je v torek privabil v Ptuj ogromno množico ljudstva. Zgodaj zjutraj so se začeli valiti v gostih vrstah v mestni centrum, kjer so bile ulice že prejšnji večer zabarikadirane na obeh straneh z večimi in manjšimi stojnicami. Avtomobilisti so morali poka-zati vso svojo spretnost in priznati je treba, da so se dobro držali. Vsepopovod si slišal življenje in piščali, celo neke gospodične so močno ljubile to umetnost. Vmes pa hvala blaga: vse po deset, vse po deset. »Prisni francoski parfumi« *so našli tudi med očalno dovolj prijateljev, saj je z njimi mogoče spraviti vse madeže s klobuka ali obleke. Šele okoli štiri popoldne so se začeli razhajati: kramarji v različnih čuvstvih, gostilničarji se go-tovo niso pritožili, kupci pa so bili zadovoljni, saj so vse dobili po reklamni ceni. Polteja je bila na nogah ves dan, vendar pa ni imela mnogo inter-vencij, kakor je sicer navada v takih dneh. Pri-jeli so žensko, ki si je na nedovoljen način »kupila« *50 Din vredno žensko ruto. Drugo je trgovka ravno »uhvalila«, ko je spravljala neplačane čevlje. Naj-dena denarnica je kmalu romala v pravi žep. Vsega je bilo odvolj, kupcev in romalcev. Katerih več, bo li to kedaj povedala statistika?**

Voz se je prevrnil nani. V petek je to-varna strojev v Majšpergu dobila iz Avstrije tež-ko železje. Iz Medvedca so ga morali voziti v Majš-perg z voznji. Pri delu je bil popoldne tudi ože-njeni Wagner Gregor, 28letni skladiščnik v tovarni. Naenkrat se je voz prevrnil nani in ga deloma po-kril. Pri tem mu je v gležnju ного čisto zmeč'alo. Se isti dan so ga ponoči prepeljali v ptujsko bol-nišnico.

Na slikarski razstavi v gimnaziji bodo tudi slike umetnikov gg. Trubla in Mežana.

Gledališki abonma v Ptuj. Še enkrat opo-zarjamo na gledališki abonma, ki ga je razpisalo Narodno gledališče v Mariboru za svoje predstave v Ptuj. Prijave sprejema g. Christof v pisarni g. dr. Fermeve do sobote 29. t. m. Pripominjamo, da se oddajajo v abonma le cele lože.

Novo meso

V novi osnovni šoli ima, odkar se je prese-li-lo iz stare gimnazije, tudi pevsko društvo »Gorjanci« *svojo sobo, kjer so vaje vsak teden dvakrat. — Ker bo društvo nastopilo pri pro-slavi narodnega praznika 1. decembra, je treba, da se vsi člani udeležujejo redno pevskih vaj. O naši preselitvi sporočamo vsem pevcem, ki še niso bili pri vaji v novem lokalu.*

Novi cesta. Kr. banska uprava gradi iz Vavte vasi na Drganju sela novo cesto, za kar je volital že nekdanji oblastni odbor večjo vsoto denarja. Cesta je zlasti po gozdu že pri-čeno dograjena, a od gozda proti Vavti vasi pa je delo nekako zastalo. Sicer je že precej ceste tudi na tem mestu izdelane, vendar za vožnjo še ni pripravna.

Stavbna zadruga Prosvetni dom je že na-kupila in naročila za dvorano novega doma in oder razne prospekte (ozadje), kulise, električne aparate, sedeže itd. Dvorana novega doma bo ena najmodernejših in tudi oder bo oprem-ljen z najmodernejšimi gledališkimi rekviziti. Na vsem se vidi, da bo novi dom eden naj-lepših in najmodernejših gledaliških domov.

Črnomelj

Rdeči križ. V nedeljo, dne 23. t. m., se je pod spretnim vodstvom notar. sina, akademika Krišperja Leona vršila Rdečarica propagan-da in dobrodelna veselica Rdečega križa v prid gladnim in postavitvi Zdravstvenega doma v Črnomlju. Bili so navzoči vsi sloji, zlasti tudi okolica. — Moralčen uspeh je velik. Saj spada Zdravstveni dom med aktualna vprašanja okra-ja Črnomelj. — Program je bil prav srečno iz-bran in zelo dobro izveden. — Veliko zanimanja in pohvale je zbudilo govorniško dovršeno in vsebinsko bogato predavanje g. podpredsedni-ka ljubljanskega oblastnega odbora Rdečega križa namreč g. prosv. inšpektorja prof. Westra o ciljih in nalogah Rdečega križa in o zaščiti ljudstva v plinski vojni. Tudi ostale točke programa so obsegale za vsakega kaj le-pegga: Alegorična slika »Rdeči križ« *(gdč. Bren), vijolinisti koncert s klavirjem (g. Steiner, ga. Poljančeva), pestra slika »Življenje v orientne« *s primernimi klavirskimi akordi, otroška dekla-macija (8 šolarčkov) in ljubki ples »Snežinke« *(gdč. Krišper Franja in ga. Tina Kostjukov-ski), vse to ob čarobni električni razsvetljavi je sprožilo najlepše strune očaranih src gledal-cev. Pohvale vredni so vsi sotrudiški tega le-pegga uspeha, zlasti pa gospe Küsel, Krišper, Poljanec, Štepec in gdč. Krišper, Majerle, Pri-možič, Vrhnjak, Zupan, Skof i. dr. Kakor ču-jemo se pripravljajo za zimo samaritanski tečaj in bo mogoče poslati par pridnih otrok na leto-vanje na Gorenjsko in morebiti celo na morje,***

KUPUJEMO

in

PRODAJAMO

vse državne vrednostne papirje,

obveznice in srečke

po najkulantnejših pogojih

na bazi dnevnega tečaja.

PRODAJAMO

2 1/2% obveznice drž. lotr. rente

za

RATNO ŠTETO

kakor tudi dolarske drž. obveznice

na obroke

Kupon, amortizacija, dobitki teko v korist kupca že od dneva plačila prvega obroka

Strogo solidna postrežba!

Bankovno komanditno društvo

A. Rein i drug

Zagreb

Ilica 15

Beograd

Knez Mihajlova ulica 47

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 27. nov. 12.15 Plošče (jugoslov-an-ska glasba, plesni šlagerji) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Otroška ura, Manca Komarova — 18.00 Koncert zboru Mestne ženske real. gimnazije — 18.30 Drago Ulaša: Gimnastična ura — 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbo-hrvaščina — 19.30 Prenos opere z Dunaja: »Svanda Dudak« *— 22.30 Casovna napoved in poročila.*

Petek, 28. nov. 12.15 Plošče (arje jugoslov-umetnikov — resna glasba) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Radio orke-ster — 18.30 Dr. V. Bohine, Fritjof Nansen — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina — 19.30 Go-spodinjska ura, ga. Zemljanova — 20.00 Ravnatelj La'ovic: Vzgoja obrtnega naraščaja — 20.30 Val-čkova ura, igra radio orkester — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Petek, 28. novembra.

Belgrad: 12.45 Radio orkester 17.30 Pesmi — 20.00 Melodrama — 20.30 Koncert godalnega kvar-teta — 21.00 Radio orkester. — Zagreb: 17.00 Belgrad. — Budepest: 17.30 Koncert orkestra — 20.10 Sonate (piano in violine) — 21.15 Koncert voaske godbe. — Dunaj: 19.35 Zabavni koncert 21.00 Koncert komornega peva Leona Slezek — 22.15 Večerni koncert. — Milan: 19.30 Vesela glasba — 20.50 Simfonični koncert. — Praha: 20.00 »Salome«, Oscar Wilde — 21.00 Češka glasba — 22.20 Mor. Ostrava. — Langenberg: 16.45 Mladin-ska ura — 17.30 Popoldanski koncert — 20.00 21.05 Večer opsvečen vasi. — Rim: 17.00 Koncert 20.32 Plesna glasba — 20.50 Prenos opere. — Berlin: 17.45 Mladinska ura — 20.00 »Saragoške klepetulje«, opera, Offenbach — 22.15 Plesna glasba. — Katowice: 17.45 Koncert 20.15 Simfon. koncert Filharmonije — 23.00 Iz nabiralnika. — Toulouse: 18.30 Plesna glasba — 18.55 Simfonični koncert — 21.00 Koncert — 23.30 Argentinski orkester. — London: 17.15 Plesna glasba — 19.15 Kvintet — 21.00 Orkestr. koncert — 22.30 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 16.30 Komorna glasba — 19.20 Plesna glasba — 21.20 Ljudska glasba — 21.45 Koncert: pianoforte — 22.20 Orkestr. koncert.

Nežno kožo Vašega miljenčka

najbolje negujete in ščitite, če uporabljate za dnevno kopanje edino lahko milo za otroke Paracelsus. To milo plava na vodi, a je narejeno iz najbolj-šega materiala, ter je povsem nevtralnno (blago). Zahtevajte v lekarnah drogerijah in parfumerijah le milo Paracelsus in odklanjajte druge produkte.

Ljubljansko gledališče

Drama,

Začetek ob 20.

Četrtek, 27. novembra: »Sveti plamen«. Red E. Petek, 28. novembra: Gostovanje drame v Kranju: ob 16 »Snežulčica«, ob pol 21 »Sveti plamen«.

Opera,

Začetek ob 20.

Četrtek, 27. novembra: Prireditelj Rdečega križa. Izven. Petek, 28. novembra: »Tosca«, gostovanje baritonis-ta g. Baklanova. Izven.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 28. novembra ob 20: »Življenje je lepo«. Ab. B.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 30. novembra ob pol 20: »Divji lovec«. Zadnja predstava na Ljudskem odru.

Iz društvenega življenja

Seja stolne prosvete je nočjo v petek ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

Cevljarska zadruga v Ljubljani vabi gg. moj-stre in pomočnike, da se do 28. t. m. prijavi vsak, ki se želi udeležiti tečaja za pršenje barv na usnje, katerega priredi Zavod PO Zbornice TOV v Ljub-ljani v času od 8. do 13. decembra v Tehnični srednji šoli.

DARMOL
čokolada za odpiranje

Vremenska postaja v Li-ka-wei

Leta 1873., 30 let po svojem povratku na Kitajsko, so jezuiti započeli tam zopet svoje znanstveno delo. Niso pa enostavno nadaljevali tam, kjer so bili nehali njihovi predniki iz XVI. in XVII. stoletja — v Pekinu, marveč so začeli nanovo v neki vasi šanghajske okolice. Ta mali kraj — Li-ka-wei — je postal poslednji eno od predmetov te velike kozmopolitne prestolnice, kjer so francoski redovniki ustanovili svoje univerze in mnoge druge ustanove. Danes je Šanghai peto največje pristanišče sveta.

V tem okviru so očetje Družbe Jezusove ustvarili in naglo razvili svojo vremensko postajo, najpomembnejšo zasebno ustanovo te vrste na svetu. Zvezana je z mrežo vremenskih opazovalnic, ki sega od Sibirije do Manille in od Indokine do srede Tihega oceana. Postaji so redovniki pozneje dodali še zavod za fiziko zemeljske oble, ki je najvažnejši v Aziji.

Vzdolž obale je zvezano z jezuitsko vremensko postajo v Li-ka-wei 50 drugih vremenskih postaj. Ako všteto še poročila brzojavnih družb in ladij, prihaja na opazovalnico po 200 poročil dnevno, tako da more opazovalec po dvakrat na dan sestaviti vremensko karto in z vsjo potrebno gotovostjo zasledovati nevarne vetrove kitajskih morij.

Da se more oceniti važnost te službe, je treba imeti pred očmi nevihto, ki se zbore nad Šanghai-jem. Po 10 ladij je pripravljenih, da zapuste pristanišče. Veter divja z vso silovitostjo in se nenadoma obrne; čutiti, je da je središče ciklona blizu. Nemirni poveljniki prihajajo vpraševati za svet; karta, razstavljena na francoskem peronu, ne pove zadosti. Preobremenjeni telefon bolj zadovoljuje. Eden očetov gre tedaj na pristaniški brzojav in ostane tu toliko časa, dokler traja nevarnost, da dobi jasn glas najtočnejših poročil.

K sreči tudi prihajajo številnejša poročila. Ladje na morju so bile še izven nevarnosti in si štejejo v dolžnost pošiljati kar mogoče zanesljiva poročila.

Nemirna minuta za očeta, ki čuti, da teži na njem odgovornost za velike ladje in zasleduje na karti, kako zadeva tifon od strani in se približuje vedno bolj; in ko slednjič zabteva

od poveljnika pristanišča tradicionalni strel iz topa v znak alarma, ki naznanja s svojim močnim, zamolklim pokom sredi viharjev, da je nevarnost celo na reki in da ne sme oditi nobena ladja.

Koliko človeških življenj je bilo tako rešenih, če pomislimo, da je opazovalnica že naprej napovedala na tisoče tifonov. Ali je torej kaj čudnega, da si je ta postaja de la Concession française pridobila toliko priznanja vseh? Tudi priče uspehov so pogosto hrabrile očete v njihovem delu. Naj pride od francoskega konzula kak ravnatelj ali od uredništva velike britanske pomorske revije, vsi se izražajo enako: »Osobje v Li-ka-wei-ju si je zaslužilo simpatije brodovij celega sveta.« »Po svojih neutrudljivih prizadevanjih, da bi zagotovili varnost brodarjev na skrajnem vzhodu, je doseglo visoko tehnično stopnjo in si je pridobilo pravico priznanja vsega sveta.«

A. F.

Oscar Wilde, čegar 30. smrtne obletnice se bo spominjal svet dne 30. t. m. Veliki, a nesrečni pisatelj, je zlasti po svojih krasnih pravljicah znan vsemu kulturnemu človeštvu.

Spomenik romanskemu junaku

Malo mestece Auch ob reki Gers v Gascogne-i v kratkem postavi spomenik možu, ki ni nikdar živel, a ga vendar ves svet pozna in velja za narodnega junaka Aquitanije. To je d'Artagnan, četrti Dumas-jevih »Treh mušketirjev«. Roman se sicer imenuje po trojici prijateljev: Athosu, Porthosu in Aramis, toda glavno ulogo pa le igra četrti — d'Artagnan Gascogne-i so bili že preje postavili spomenik Cyranu, gospodu z velikim nosom, nad katerim se ni nihče izpodtikal brez smrtno nevarnosti, ki ga je v svojem delu ovekovečil Bergerac. Toda ta gospod je v resnici živel, le da bi bil težko dosegel nesmrtno slavo, ako ga ne bi bilo dvignilo na ščit umetniškovo pero. Po pravici bi moral sedaj dobiti spomenik tudi tretji gascogneski junak — gospod Tartarin iz Tarascona. — V drugih deželah je doslej znan samo en slučaj, da je dobil spomenik junak kakega romana ali poveš — to je Robinson Crusoe. Spomenik stoji v ribiški vasi na Škotskem, v kateri je bil rojen pravi junak te povesti — Aleksander Selkirk. Pravzaprav to dejansko ni slaba misel, da se postavljajo spomeniki junakom — čeprav namišljenim — po katerih pozna kak narod, njegov značaj, razmere in običaje ves svet. Tako bi smeli tudi Španci postaviti spomenik Don Quichotteu, Američani »Zadnjemu Mohikancu« Nizozemci »Letečemu Holandcu«, a Jugoslovani Kraljeviču Marku (kateri motiv je Meštrovč dejansko že obdelal).

Zvečer dve Artin-dražeji

zjutraj normalno blago izpraznjenje. — Dobivajo se v lekarnah. Vsečina škatlje po Din 8.— zadostuje za 4—6 krat.

Šola za varstvo proti strupenim plinom v Berlinu: levo reševalne vezbe, desno razlaga različnih mask v predavalni dvorani.

General Blücher, najpopularnejši poveljnik sovjetske armade, ki so ga te dni iznenada odstavili in zaprli. Blücher je vodil rdeče čete v bojih za mandžursko železnico.

Komunistična Koromandija

Tam, kjer ima marksizem neomejeno oblast, da svojo teorijo v prakso prenese, v sovjetski Rusiji, so bile cene po velikih mestih meseca septembra t. l. glasom ruskih gospodarskih podatkov take-le: kilogram sirovega masla 13 rubljev (360 Din); kg rastlinskega olja 9 rub. (248 Din); kg svinjskega mesa 12 rub. (336 Din); kg sladkorja 8 rub. (224 Din); 10 komadov jajec 6 rub. (168 Din). — V državnih konsumih so cene sicer znatno nižje, toda tam je možno dobiti le male količine. Tudi delavec je prisiljen, da krije svoje potrebe po kontro-bantovski poti.

Maks Terpis, reformator baleta, se poslovi z berlinske državne opere in odide na milansko Scalo.

Izlet sovjetskih delavcev v Evropo

Sovjetska vlada je razpisala za delavce, ki so odlikujejo s pridnim, vestnim delom, več sto nagrad v obliki izleta v Evropo. Organizacija delavskih potovanj je poverjena Društvu za proletarski tujski promet. Prva skupina — 300 delavcev — bo v kratkem odpotovala v Hamburg, Neapol in Kriograd. Izletniki se bodo vozili z novim sovjetskim parnikom »Amhazija«.

Zanimiva izkopavanja na Češkoslovaškem

Češkoslovaški državni arheološki zavod vodi zadnji čas izkopavanja pri slovaškem mestu Njitri. Po zgodovinskem predanju so tu pred enajststoletji zgradili prvo krščansko cerkev na ozemlju sedanje republike. Dosedaj so izkopali temelje velike romanske cerkve. Obenem so odkrili zmagoslavni lok, ki ga je v 9. stoletju zgradil njitranski knez Pribina.

Kulturni obzornik

Novi načrt Ljubljane s seznamom ulic

Lični in vseskozi natančni ter najnovejšemu stanju odgovarjajoči načrt stolnega mesta Ljubljane, ki sta ga sestavila mestna geometra M. Cerne in M. Tomšič, in ki ga je izdal Mestni gradbeni urad, je nedavno izšel v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Tisk v petih barvah je vse hvale vredno oskrbela Jugoslovanska tiskarna. S tem delom smo naposled dobili zanesljiv in ob enem na višku sodobne kartografske tehnike stoječ načrt našega mesta, javni in zasebni uradi, trgovci, obrtniki, advokati, zdravniki in v veliki meri tudi privatniki. Še celo dobrodošel pa bo tujem, ki so radi orientacije nujno navezani na načrt mesta. Je pa tudi načrt tako okusno izdelan in izdan, da tvori naravno okras na steni.

K temu načrtu je pravkar izšel seznam ulic, ki ga moramo posebej pohvaliti radi mnogih lepih podatkov, ki jih vsebuje mimo natančne in skrbne navedbe ulic in krajev. Janko Nep. Jeglič je zbral zgodovinska in zemljepisna pojasnila k imenoma ulic in krajev. Tako je naposled naše mesto dobilo prvo zbrano pojasnilo imen in označb, ki jih nosijo ulice in kraji v Ljubljani. Kako potrebno je bilo tako pojasnilo, najbolje ve kdor je nešteto krat naletel na imena, o katerih ni vedel n. pr. niti eden izmed stanovancev v vsej ulici, kaj pomenijo, oziroma kaj in kdo je bil tisti, po katerem se ulica imenuje. V seznamu ulic, ki je izšel kot posebna, lična brošura na 24 straneh večjega formata, so pojasnila pripisana slehernemu imenu, tako da je iskanje sila enostavno. Pojasnila se raztezajo tudi na Moste, Vič in Zg. Šiško.

Nadalje vsebuje seznam pod posebnimi naslovi točen pregled javnih poslopj in uradov, cerkva, knjižnic, konzulatov, hotelov, vojaških uradov in vojašnic, denarnih zavodov in zavarovalnic v lastnih hišah, šol in dijaških zavodov, bolnic, spomenikov, sportnih in zabavnih organizacij oz. prostorov, z označbami, kje jih je treba v načrtu poiskati ter z navedbo ulice ali kraja.

Priznati je treba izdajateljici, da je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da smo dobili čim popolnejši in koristnejši seznam poleg načrta, tako, da moremo biti na oboje ponosni.

Pri vsem tem so pa nastavljene tako nizke cene, da niti manj premožnih ne bodo ovirale pri nabavi tega prepotrebne in dolgo pričakanega dela: Sam seznam velja Din 5.— Načrt v 5 barvah s seznamom Din 20, na karton nalepljen načrt s seznamom vred Din 35, na platno nalepljen, s palicami in seznamom vred Din 70, na platno v žepnem formatu nalepljen, s seznamom vred Din 60.

Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Koncert glasb. društva Zarija

V ponedeljek 24. t. m. je bil v dvorani Delavske zbornice koncert Delavskega glasbenega društva Zarija v Ljubljani.

Na sporedu so bile štiri točke za orkester: Michielsova uvertura »Lepa mlinarica«, Griegova »Udanostna koračnica«, Rossinijeva uvertura »Tancredi« in pa Schubertova simfonija v h-molu, dalje smo čuli pet domačih solospjevov s klavirjem od Parme, Savina, Deva in Pavčiča.

Hvalevredno je, da se delavsko društvo peča z glasbeno umetnostjo, naravnost presenetljivo pa je, da spravi skupaj svoj orkester in se bavi z resnejšo glasbo. Nisem še čul tega orkestra prej in tudi ne vem, koliko časa že vadi. Sostavljen je iz mlajših diletantov in se nam je že kar prvič predstavil s Schubertovo simfonijo, Rossinijem in Griegom, katere je z razumevanjem in tehnično še precej dobro podal. Orkester je dirigiral g. Danilo Bučar, ki kaže v tej stroki precej rutine in je muzikaliteta dovolj. Seveda, tako finega podajanja kakor od polidnih godbenikov s solo in dolgoletno prakso ni mogoče zahtevati od tega mladega orkestra. Moral bo še dobiti precizno enotnost, da se bo zdelo, da čujemo od vsake skupine le po en sam instrument, dobiti lepo odtehtane vodilne melodije napram spremljavi, dinamično fineso, možnost igranja v brzih tempih. Zaenkrat pa moramo biti kar zadovoljni s tem idealnim društvom delavcev, ki so nam precej težkega Schuberta še tako dobro in muzikalno podali.

Pri koncertu sta sodelovala tudi gna. Ana Mezelova in g. Petrovič. Prva je s svojim mehkim in polnim sopranom lepo prednašala Devovo ljubko Ganglico, Pavčičevo Pastirico in Uspavanko, drugi pa je s pastoznim, pa lirike zmognim baritonom podal Parmovo Poslednjo noč in Savinovo Poroko. Oba sta žela velik aplavz, posebno navdušenje pa je vzbudila gna. Mezelova z zadnjim dvema točkama. Pri klavirju je spremljal g. P. Šivic.

Koncert je bil srednje dobro obiskan, vse točke so bile hvaležno sprejete. Čast takemu umetniškemu idealizmu v delavskih krogih! Želim društvu lepega napredka in plodnega razvoja. — V.

*

Monografija o düsseldorfskem gledališču. V založbi Ed. Lintz A.G., Düsseldorf, je izšla o priliki 25letnice tamošnjega gledališča izredno okusno opremljena (in cenena) monografija pod naslovom »Das Schauspielhaus Düsseldorf« (Herausgegeben vom Freihschulbund Düsseldorf). — Kakor je nemško gledališko življenje v velikih središčih okuženo z modnostjo in dobičaželjnostjo, izrodki družabnosti in kulta prominentov, tako so se ohranili nekateri odri na lepi višini poduhovljenosti in najresnejšega smotrnega kulturnega stremeljenja. Poleg dresdenskega odra je düsseldorfski morda najbolj izrazit in najbolj ohranjen idealen dramski oder v današnji Nemčiji. L. 1905. je v cvetočem industrijskem mestu ob Renu, ki je hranilo v zgodovini svojega gledališča že skoraj obledel spomin na velikega Carla Immermanna, ustvarila dvojica Louise Dumont-Gustav Lindemann novo in sveže torišče odrskega umetniškega udejstvovanja. V duhu obnovitelja nemškega gledališča Otto Brahma je Louisa Dumont prinesla v Düsseldorf načelo, da naj bo ansambl in ne prominentni igravec središče gledališča, prinesla je sijaj Henrika Ibsena in Gerharta Hauptmanna s seboj in realistično linijo. A v teku let je zadobil oder vse izrazitejše časovno lice in kar je najboljšega ustvarilo nemško dramsko slovo, je v Düsseldorfu doživelo ne le svojo odrsko preizkušnjo, marveč tudi svoj triumf. — V monografiji so mnogi nadvse zanimivi članki, med njimi opozarjam zlasti na članek Dr. H. W. Keima: »Ereignisse und Erlebnisse im Schauspielhaus.« Lepi posnetki odrskih dekoracij, načrti in slike igravcev in igravk krasijo knjigo.

Vezilja. — Že večkrat smo opozorili na ta koristni list za povzdiglo ženskega ročnega dela. V najnovejši številki je zopet mnogo narodnega blaga za vezenje, tako n. pr. prinaša vzorec in opis vezanja na ženski srajci iz Bitolja ter originalen posavski predpasnik. Poleg narodnega blaga prinaša list vzorce za razne namizne prte, blazine itd. Naročuje se list v Zagrebu, Samostanska ul. 2-I. — Izhaja sredi vsakega meseca ter velja 30 Din četrtletno.

Polkovnik Jožet Beck, namestnik in pobočnik maršala Piłsudskega, ki bo imenovan za njegovega začasnega naslednika, ko bo odšel Piłsudski po otvoritvi sejma na daljši dopust.

Kultura brez mila

Ali je kultura brez snage sploh možna? Ali si moremo posebno komunista, ki mu je telesnost vse, misliti brez najprimitivnejše telesne nege — brez kopeli, brez čistega perila, ne da bi zabavljali proti barbarskemu kapitalizmu, ki vzkrajuje delavcu najskromnejše kulturne pogoje? Resnica pa je, da manjkajo danes ti pogoji ravno v komunističnem raju — Rusiji.

V Rusiji že prej niso poznali po mestnih hišah pralnic; sedaj manjka poleg tega nedostatka še mila, ki ga dobivajo ljudje na izkaznice, kakor pri nas v vojnem času. Prej se pomanjkanje pralnic po posameznih hišah tudi ni posebno občutilo, ker je bilo mnogo velikih pralnic — posebno so se s tem pečali Kitajci. Sovjeti so vse te zasebne obrate zatrli in spominjajo nanje samo še napisi iz nekdanjih časov: »Pračevalnica«. V prej tako snažnem in elegantnem Petrogradu se ta nedostatek posebno bridko občuti. — Dvamilijonsko mesto šteje približno 27.000 hiš, a le v približno tri tisoč hišah imajo lastno pralnico. Sovjeti imajo seveda vse druge skrbi, nego gledati na to, da bi moglo prebivalstvo zadostiti čuti snage. Na papirju so sicer ustanovili tri velike parne pralnice z mehaničnim obratom, v resnici jih niti z lučjo o belem dnevu ne najdeš. Po imenu obstoja še približno 40 pralnih kartelov in 92 zasebnih pralnic, a v resnici jih je najmanj za tretjino manj. Petrogradskemu okrajnemu gospodarskemu svetu je znanih sedaj samo deset zasebnih mehaničnih pralnih obratov, ki morejo oprati dnevno 137 kilogramov perila, kar pa seveda ni v nobenem razmerju z resnično potrebo. Sedaj se vodijo med raznimi komisijami razgovori za otvoritev novih pralnic in vse prebivalstvo z upom in strahom pričakuje izida. Ob teh razmerah je umljivo, da je tudi likanje perila postalo skoraj neznan stvar. — Naškrobljenih ovratnikov v Rusiji nihče več ne nosi.

Od strokovnjakov priporočene za varstvo proti vnetju grla, prehladu kakov tudi gripi.

Prave Panflavin pasirle v gornjem originalnem omotu se dobe v vseh lekarnah.

Sport

V nedeljo se vrši v Belgradu glavno zborovanje plavalne zveze. Na programu zborovanja so zelo važne točke. Najvažnejša vprašanja so gotovo, prenos zveze v Zagreb ali celo v Ljubljano, in pa določitev programa za prihodnje leto. Ta poslednja točka je še najbolj važna, ker se vrši prihodnje leto slovensko prvenstvo in sicer prireditelj tekmovanje naša zveza. Ba je bodo razpravljali tudi o ljubljanski podzvezi. Mislimo pa, da o ljubljanski podzvezi ni potreba nobene debate. Redno izvoljena uprava je edino ta, ki jo je zveza potrdila. Kajti nikakor ne moremo razumeti, da je predsednik plavalne podzveze glavno zborovanje preložil samo zato, da se je lahko udeležil konferencie nogometne zveze. Na vsak način je važnejše zborovanje plavalne podzveze, kot pa konferenca nogometašev, zlasti se, ker bi se konferencie v Belgradu lahko udeležil predsednik ali pa prvi podpredsednik LNP.

Kot vse kaže bo tekmovalje za balkanski pokal združilo v prihodnjem letu vse balkanske države. Kajti pogajanja, ki se vodijo z Turčijo, so tik pred zaključkom. Tako da bo najbrže prihajajo leto sodelovala že turška reprezentanca v tekmah za balkanski pokal. S pristopom Turčije bo ta konkurenca mnogo pridobila, obenem pa predstavljala faktično tekmovalje vseh balkanskih držav.

SMUČARJI, sportniki!

Pravkar je izšel smučarski in zimski sportni cenik, katerega pošljemo vsakomur na zahtevo brezplačno. Pišite takoj na Prvo gorenjsko razpisalnico — IVAN SAVNIK, Kranj 90. (Dravska banovina.)

Poljska nogometna zveza želi prijateljskih odnošajev z našo zvezo. Poljaki so izrazili željo po sodelovanju z nami že letos po leti, ko so naši reprezentanti igrali v Južni Ameriki. Pogajanja so sedaj že tako daleč, da je določen termin prve meddržavne tekme. Vršila se bo prihodnje leto, prvega novembra, to tem lažje ker igra naša reprezentanca 28. oktobra v Pragi, in bo po končani tekmi s Čehi odstopala v Varšavo. Za Madjari obnovljamo stike tudi s Poljaki, le z Italijo ne moremo doseči sportnega mira. To bi največ koristilo ravno našim klubom kakor tudi zagrebškimi, zato bi bilo potrebno doseči čim prej sporazum z italijansko nogometno zvezo.

Vse pritožbe proti odigranim tekmam za državno prvenstvo bo JNZ na zelo enostaven način rešila. Kratkotrajno bodo zavrnjene kot neutemeljene. Dobra praksa, ki jo pa JNZ dosledno izvršuje, tudi v drugih slučajih, ki so bolj utemeljeni in potrebni nujne rešitve. Znano je dejstvo, da JNZ reši hitro vsako pritožbo na osebno intervencijo. Drugače pa leže pritožbe nerešene cele mesece. So menda povzeli poslovanje bivših politikov in praktičarjev »lma vremena«. Ali se pa sedaj pred zborovanjem nočejo nikomur zameriti. Naravno, da tak način poslovanja nikomur ne koristi, pač pa na splošno dosti škoduje.

No, da se v Belgradu boje za svoja mesta, jasno pokaže dejstvo, ker niso hoteli priznati 40 novih klubov, ki baje obstajajo že več let, in jih je sedaj prijavila zagrebška podzveza.

Svicarji so proglasili Sekuliča, bivšega napadalca belgrajske Jugoslavije, za najboljšega igralca v Svici. Njegovi igri posvečajo cele kolone. Sekulič je igral že v jugoslovanski državni reprezentanci levo krilnega napadalca. Sedaj je član ženevske Uranie.

Končno je dobil tudi BSK dobrega golmana. ni sicer je Otmar Gazzari prijavil za BSK, ker bo studiral v Belgradu. Gazzari je igral svoječasnno v Hajduku, pozneje pa v Trstu. Je brez dvoma eden najboljših golmanov v državi.

Nogomet v tujini

Nürnbergani v Berlinu. Nad 15.000 gledalcev je prisostvovalo tekmi med Tennis Borussia in 1. F. C. Nürnbergom. Slednji je eden najboljših klubov vse južne Nemčije, saj ni tudi dolgo tega, odkar je z 2 : 2 remiziral z lanskim nemškim prvakom Odtod veliko zanimanje za omenjeno tekmo v Berlinu, ki pa se je končala z 1 : 0 v korist Berlinčanov. Napadalna vrsta 1. F. C. Nürnberga ni imela sreče, čeprav je kar bombardirala nasprotnikov gol s težkimi strelci.

Vihar nagajal tudi na Ogrskem, vendar pa so se kljub temu odigrale tri tekme prvensva prve lige. Vsekakor veliko senzacijo pomenja neodločen izid 3 : 3 borbe med vodečim klubom Hungarijo ter Žilavo Bastijo. Slednja se je branila zelo uspešno, toda zmago bi vsekakor zaslužila Hungaria, — Sabaria, ki ima letos prav čedue rezultate, je s 3 : 1 slavila zmago nad sicer nemiranim Vasasom. — Končno je tudi Ferencvaros odnesel s 5 : 2 zmago nad zadnjim klubom v prvenstvu, Kispešom. — Vse druge tekme so se odigrale le kot prijateljske, tako n. pr. je Ujpest zmagal s 3 : 1 nad Nemzety. Začasno ima prvenstvena tabela sledeče lice: 1. Hungaria (15 točk); 2. 3. 4. Ujpest, III. okraj, Sabaria (po 12 točk); 5. in 6. Boesky, Ferencvaros (po 10 točk) itd. — Zdi se, da je v moštvu Ferencvarosa izbruhnila resna kriza. Vodstvo tega odličnega ogrskega moštva ni zadovoljno s starejšimi igralci, ki so večkrat vzrok prav hudih klubovih sporov. V poštve prihajajo sedaj mlajši igralci.

Kmetijsko nadaljevalno šolstvo

Ljutomer, 25. novembra 1930.

Še pred nedavnim smo povdarjali v našem listu potrebo ustanovitve kmetijske nadaljevalne šole v Ljutomeru. Prej, ko smo mislili, je misel prišla do uresničenja. G. Baukar, ravnatelj meščanske šole, je od kr. banske uprave dobil nalogo, da pripravi vse potrebno. Preteklo nedeljo, dne 23. t. m., se je na sestanku občinskih odbornikov mesta Ljutomer in županov sosednih občin sklenilo, ustanoviti v Ljutomeru kmetijsko nadaljevalno šolo za občine: Ljutomer, Noršinci, Kamenščak, Stročja vas, Slamnjak, Presika in Cven. Ze pred dvema letoma se je na več sestankih razpravljalo o ustanovitvi take šole. Takrat je našla akcija premalo zanimanja med kmečko mladino.

Ljutomer je z okoliskimi občinami izrečno agrarnega značaja, posebe še občino Noršinci, Cven, Stročja vas in Presika. Strokovna izobrazba je našemu kmetu danes bolj potrebna ko kedaj. Gospodarska, zlasti kmetijska kriza je danes velika in bo še večja, če si kmet ne bo znal sam pomagati. Kmetijsko gospodarstvo zahteva strokovno izobrazbo v vseh panogah. Kmet mora znati sam presoditi, katera panoga kmetijstva se mu bolj izplača, katere sadove njegova zemlja bolj obrodi, kako bo s primernim gnojenjem iz zemlje izvelkel kar največ koristi, katere pridelke bo laže spravil

Carinska konferenca v Ženevi. — Nimajo pooblastil! Ženeva, 26. nov. kk. Na konferenci za carinsko premirje so razpravljali večeraj o konvenciji za ukinitje uvoznih in izvoznih prepovedi, ki ni postala veljavna, ker je Češkoslovaška in Poljska nista ratificirali. Konferenca je ugotovila, da nima potrebnih pooblastil za tozadevna pogajanja in da se mora v to svrhu sklicati nova konferenca v danem času.

Tečaj za pršenje barv v Ljubljani. Na prošnjo nekaterih interesentov se sporoda, da se pristobina za tečaj za pršenje barv na kovine in les, ki se vrši od 3. do 13. decembra v livarni Tehniške srednje šole znža na 50 Din za mojstre in 25 Din za pomočnike. Prijavni rok poteče v soboto 29. t. m., izjemoma se sprejmejo prijave še ob otvoritvi tečaja 3. decembra ob 8. — Zavod za pospeševanje obrta Zbo-nice za TOI v Ljubljani.

Strokovni tečaj za a. anžerije in dekoraterje. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi v januarju in februarju 1931 v Ljubljani strokovni tečaj za trgovske aranžerije in dekoraterje. Pouk in praktično vežbanje se bosta vršila ob ponedeljkih, sredah in petkih zvečer od pol 8 do 10. Program obsega: 1. Teoretični pouk: Kupec v toku cestnega prometa, dekoracija kot sredstvo za pridobivanje kupca, psihologija kupca. 2. Praktični pouk: Dekoriranje blaga vseh vrst, različna izgradba izloženih oken in izloženih predalov, prevleka izloženih oken, pravično ravnanje z izloženimi okni in blagom. 3. Nauk o barvah: Riisanje in slikanje, harmonija barv, slikanje izloženih ozadij, pršenje barv in podobna slikarska dela. 4. Slikanje reklamnih slik in napisov: Pouk o raznih slogih in načinih pisave, osnutki inšertov in izloženih plakatov. 5. Razsvetljevalna tehnika: Pravilna razsvetljava izloženih oken in razstavljenega blaga. — V tečaju bo poučeval poseben strokovnjak v reklamni in dekorativni s pritegnitvijo strokovnjakov v slikarstvu. Opozarjamo na ta tečaj, ki je velike važnosti za trgovce in trgovske sodruknike. Prijave je poslati na kasneje do 15. decembra t. l. neposredno Zavodu PO Zbornice TOI v Ljubljani. Pristobina za obisk tečaja znaša za samostojne trgovce in poslovođe 200 Din, za trgovske sodruknike pa polovico.

Borza

Dne 26. nov. 1930.

DENAR

Devizni tečaji so čvrsti in so danes ponovno napredovali. Promet je bil znanen posebno v devizi London, nadalje v devizah Dunaj, Curih in Newyork. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2277.50 bl., Berlin 1350 bl. Bruselj 789.05 bl., Budimpešta 989.05 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 794.94 do 797.94 (796.44), London 274.48—275.28 (274.88), Newyork 56.395—56.595 (56.495), Pariz 221.42 do 223.42 (222.42), Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 296.05—296.22.

Zagreb. Amsterdam 2274.50—2280.50, Berlin 1348.50—1351.50, Bruselj 789.05 bl., Budimpešta 987.55—990.55, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.94—797.94, London 274.48—275.28, Newyork 56.395—56.595, Pariz 221.42—223.42, Praga 167.39 do 168.19, Trst 295.10—297.10.

Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8.17 milijonov Din.

Belgrad. Amsterdam 2274.50—2280.50, Berlin 1348.50—1351.50, Budimpešta 987.55—990.55, Curih 1.094.40—1.097.40, Dunaj 794.94—797.94, London 274.28—275.08, Pariz 221.30—223.30, Praga 167.39 do 168.19, Milan 295.05—297.05.

Curih. Belgrad 9.1285, Amsterdam 207.85, Atene 6.68, Berlin 123.15, Bruselj —, Budimpešta 90.25, Bukarešt 3.06, Carigrad 2.445, Dunaj 72.69, London 25.0825, Madrid 57.90, Newyork 516.45, Pariz 20.295, Praga 15.31, Sofija 3.7325, Trst 27.035, Varšava 57.85, Kopenhagen 138.15, Stockholm 138.725, Oslo 138.15, Helsingfors 12.59.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tendenco za državne papirje je bila danes neenotna. Vojna škoda ne beži n'kakih zaključkov in je nekoliko slabša. 7% inv. pos. je bilo zaključeno po 88, torej v'se kakor večeraj. 8% Bler. pos. je nazadovalo od 91.50 večeraj, na 91.25 in 91, 7% Bler. pos. po istem tečaju kakor večeraj

v denar itd. Ze danes vidimo, da kmetijski gospodarji, ki so vsaj par let pogledali v kako kmetijsko šolo, se shajajo za silo, ker znajo gospodariti, dočim gospodar brez strokovne izobrazbe niti ne ve, da se muči zastonj, ker pri svojem vilstvu brez knjigovodstva dela izgubo.

Kmetijske šole nadomeščajo v malem kmetijsko nadaljevalne šole po deželi. V teh šolah dobivajo kmetijski sinovi temeljno strokovno izobrazbo v vseh panogah kmetijstva: poljedelstvo, sadjereja, živinoreja, knjigovodstvo itd. Vse najpotrebnejše, kar zadostuje. Noben kmetijski sin bi danes ne smel prevzeti očelovega posestva brez kmetijske nadaljevalne šole. V mariborsko kmetijsko šolo ne morejo vsi, tukaj ima vsak priliko.

Mladenci zgoraj omenjenih občin, ki so dovršili 16. leto in se zanimajo za nadaljnjo izobrazbo v kmetijstvu, se naj javijo še ta teden pri županstvih in v nedeljo dne 30. t. m. ob 9 v meščanski šoli v Ljutomeru, kjer zvedo vse podrobnosti. Pouk bo sveda b r e z p l a č e n. Vršil se bo po dvakrat na teden, ob četrtkih in sobotah, po 4 ure, skozi 3 mesece v meščanski šoli v Ljutomeru. Letos se bo otvoril prvi tečaj, prihajajo leto drugi. Kmetijski fantje, ne zamudite ugodne prilike, da se izobrazite, porabite zimске mesece in se takoj prijavite.

(81.50). Bančne delnice beležijo običajen zaključek v delnicah Poljo-banke in Prastedione po neizpremenjenih tečajih. Jugobanka je bila zaključena po 78 in 78.50, kakor večeraj. Nadae je bila zaključena tudi Zemalska po 129. Med industrijskimi papirji se uočrvila Osiješka sečerana na 298 v primeri s večerajšnjim tečajem 297. Po neizpremenjenem tečaju 124 so bile zaključene Vevče, izmed paroplovnih družb je bila zaključena Oceania po 220.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91.75 bl., 7% Bler. pos. 81.75 bl., Celska pos. 160 den., Lublj. kred. 122 den., Prastediona 930 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87.50 do 88 (88), agrari 51.50—52.25, voja škoda ar. 427.50 do 429, kasa 427.50—429, 11. 427.50—430, 12. 427 do 429, brez kup. 415—420, tob. 32 bl., srečke Rdeč. kriza 52 bl., 8% Bler. pos. 91—91.25 (91.25, 91), 7% Bler. pos. 81—81.25 (81.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80.50—81.25, 6% begl. obv. 72 bl., pos. m. Zgba 72 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 75 d., Hrvatska 50 d., Poljo 56—57 (56), Kreditna 96 d., Union 191.75—192.50, Južo 78—78.50 (78, 78.50), Lj. kred. 122 d., Medunar. 67 d., Narodna 8.100 bl., Obrtna 36 d., Prastediona 930—935 (930), Etno 135 d., Srbska 189 d., Zemalska 129—131 (129). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 d., Gutmann 138 do 145, Slaveks 52—55, Slavonija 200 d., Našice 1000—1100, Danica 100—103, Pivara Sar. 200 d., Drava 236 bl., Sečerana Osijek 298—299 (298), Nar. ml. 20 d., Brod. vag. 90—110, Union 100—115, Vevče 1244—124.50 (124), Isis 40—45, Ragusea 395 bl., Oceania 217.50—225 (220), Jad. plov. 600 do 620, Trboveljska 375—378, Split cement 400 bl.

Belgrad. Narodna banka 8.100, 7% inv. pos. 87—87.50, agrari 52, voja škoda 449.50, termini brez interesa: 7% Bler. pos. 81.625—81.75, 7% pos. Drž. hip. banke 81.50—82.75.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 86.50, Wiener Bankverein 16.90, Creditanstalt 47.—, Escompteg. 158.10, Zivno 89.30, Aussiger Chemische 158.75, Mundus 142.—, AAlpine 18.90, Trboveljska 46.25, Leykam 3.60, Rima Murany 64.—.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London 7% Bler. pos. 80.25—81, Newyork: 8% Bler. pos. 88.75—90.25, 7% Bler. pos. 80—81.25, 7% pos. DHP 80—80.50.

Žitni trg

Danes javlja Budimpešta slabšo tendenco. Pri nas je ostal položaj v glavnem neizpremenjen. Pšenica je ostala v ceni neizpremenjena, koruza pa je nadalje čvrsta, ker se mnogo izvažava v Avstrijo, Italijo in v Češkoslovaško. Dovozi na trg so izredno slabi, tako za koruzo kakor za pšenico. Promet je bil slabši kakor prej. Za naše kraje se kupuje le malo blaga na novo, ker se sedaj efekturajo le stari zaključki. Milni se pritožujejo nad slabim odjemom.

Predsednik Farm-boarda v Newyorku je izjavil, da bo njegova institucija stabilizirala cene pšenice na podlagi 75—76 centov (torej nekoliko višje kot se sedanje cene).

V Ljubljani so notacije neizpremenene. Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 17 vagonov, koruza 30 vagonov, moka 10 vagonov, otrobi 2 vagona. — Tendenco: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenco: slabša. Promet: majhen. Pšenica: marc 15.58—15.59, zaklj. 15.57—15.58, maj 15.56—15.58, zaklj. 15.56—15.57. — Rž: marc 9.19—9.21, zaklj. 9.16—9.19. — Koruza: maj 12.15—12.20, zaklj. 12.19—12.21, transit maj: 9.90—9.95.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 1 vagon tesanega lesa, 1 vagon bukovih drv in 1 vagon okroglice. Tendenco: neizpremenjeno mlačna.

Hmelj

Organizacije hmeljarjev v Češkoslovaški so izdale proglas na svoje člane, s katerega posnemamo. Tako srednje evropski hmeljski urad, kakor posamezne organizacije že dve leti pozivljajo hmeljarje k redukciji s hmeljem zasačene površine. Vendar pa je pridelek še previsok in znatno presega potrebo. To je vzrok, da leže velike zaloge neprodane pri producentih. Letošnja akcija za vzdrževanje hmeljskih cen je mogoča samo enkrat, V prihodnjih letih pa na tako pomoč ni mogoče

Kot najboljšo masežno in domačo zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zoba- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ustne osvežlosti, okrepitev mišičevja ter živčevja sploh se uporablja že pol stoletja priznana

leuia Mentol-droženka francosko žganje

Dobiva se v originalnih plombranih steklenicah v pristni predvornosti kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom.

računati. Ta akcija je preprečila padec cen, če nam bi bila prišla, bi se danes hmelj trgoval po 100 do 200 kč, kar bi pomenilo propad hmeljarstva. Ta propad pa bo gotovo nastopil, če bo prišlo na trg zopet ravno toliko hmelja kakor letos. Za hmeljarstvo se bližajo težki časi. Zaloge hmelja rastejo od leta do leta in so danes tako velike, da je pivovarska industrija tudi pri slabi letini hmelja za svojo potrebo krita. Potrošnja piva v večini držav nazaduje, v Nemčiji n. pr. je nazadovala za 20 do 25%. Svetovna gospodarska kriza postaja vedno očitnejša in vse kaže, da se položaj v prihodnjih letih ne bo zboljšal. Upanje, da bodo v Ameriki omiliili prohibicijo, je po uradnih informacijah neutemeljeno. Nikjer ne bo mogoče plasirati previsokega pridelka hmelja. Edina možnost je, močna redukcija hmeljske površine, da se tako pridelek izenači s potrebo. Če pride še enkrat normalna letina pri sedanjih površini, se bo dalo spraviti v denar pol pridelka po 100—200 kč, druga polovica pa bo vsekakor ostala neprodana, to pa bi naravno bil popoln polom hmeljarstva.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta šte. 42.

Žrebanje V. razreda, 20. kola, trinajsti dan, 25. novembra 1930. — Izžrebani so bili sledeči dobitki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

100.000 Din št. 57582.
50.000 Din št. 32189.
40.000 Din št. 36653.
30.000 Din št. 89947.
20.000 Din št. 68981.
10.000 Din št. 3845, 59991, 60056, 81867, 94161
4.000 Din št. 66, 512, 3665, 21420, 41094, 68102, 68744.
2.000 Din št. 2562, 4392, 5428, 6399, 8261, 15710, 18490, 19087, 20502, 24528, 24917, 30416, 31275, 33592, 34319, 37705, 43176, 44583, 45476, 47128, 47678, 48193, 52969, 54703, 55316, 55323, 56382, 56681, 58778, 61881, 64735, 67721, 68142, 71050, 74922, 76571, 77036, 77112, 80100, 83200, 84250, 85934, 88036, 88661, 90640, 91303, 91706, 92387, 92707, 93464, 96527.

Za soboslikarska

pleskarska in črkoslikarska dela se priporoča

Tone Malgai

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6.

PLETENINE

na debelo! na drobno!

PLETILSKA ZADRUGA NA BREZNICI

p. Jesenice - Gorenjsko

Za Miklavža novost za ljubljano!

Novi dolenski kolodvor s 6 stolpo-
no železnico in Gašper gledališče.

„TRIBUNA“, tovarna dvokoles, otroških in igračnih vozičkov v Ljubljani, Karlovska cesta 4, je razstavila v svojih izloženih prostorih najnovejšo reklamo. Vse se vozi z vlakom, kolesarji, Miklavž in parkelj. Otvoritev danes v nedeljo ob 5. popoldne. Vsak naj si ogleda in ne bode mu žal.

Zensko brado in nadležni lasje pod pazduho, na rokah in na nogah bodo s pomočjo CITO-KUR takoj odstranjeni. Zlasti na obrazu in na nogah, ki so pokrite s prozornimi svilinami negavnicami, padejo ti moteči lasje v oči, in so Vas otovože velikokrat zavoli v nepripleke. CITO od strani vse nezaželene lasne izraske v nekaj dneh, kin garantirano, brez bolečin, brez nevarnosti, popolnoma in za vedno. — Gospa I. piše: »Počutila sem srečo, odkar sem s CITO lasnim odstranikom odstranila korenine nezaželenih lasnih izraslov.« — Uporabljajo tudi gospodje. Brjre brez mila, brez noža, brez aparata. — ena 12 Din, 3 steklenice 35 Din. Dr. Nic. Kémeny, Kollee D Poštini predal 12 M 25. C. S. R.

Prva celotna izdaja!

Doktorja francisa Prežerna

zbrano delo

Cena Din 40.—, eleg. vezana Din 55.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Rohrmann Adolf

posestnik v Kranju

previden s svetotajstvi, danes 26. novembra, po kratki in mučni bolezni v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega se bo vršil v petek 28. novembra ob 15. uri iz hiše žalosti Kranj, Kokriško predmestje 25, na tukajšnje pokopališče. — Dragoga pokojnika priporočamo v blag spomin. — Sv. maše zadušnice se bodo brale v tuk. župni cerkvi. V Kranju, dne 26. novembra 1930.

Rohrmann Adolf, sin. Ana roj. Anzelc, sinaha. Dollek, vnuk - in ostali sorodniki.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-5 Din. Oglas nad deset vrstic se računa po višji. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Kuharica

s prvovrstnimi izpričevali graščin, hotelov in toplec želi službe pri odlični rodbini ali v hotelu. Gre tudi samo čez dan kuhati. Nastop lahko takoj samo v Ljubljani. - Ponudbe upravi Slov. pod »Faber«.

Gospodična

Nemka, z letnimi spričevali, večša v šivanju, želi mesta k otrokom ali pa slično. - Ponudbe prosijo pod »Vzgojiteljica« na upravo »Slov.«, Maribor.

Službo dobe

Pekovski vajenec

z vso oskrbo, event. z nekoliko mesečne plače, se takoj sprejme. - Ivan Rozman, Dobre polje.

Učenka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Pogoji: Dobra vzgoja, veselje in volja do dela. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 13.408.

Več agilnih, dobro vpeljanih

zastopnikov

za prodajo knjig na obroke v dravski banovini išče veliko knjižarsko podjetje proti visoki proviziji. Nastop takoj. Brze ponudbe na Interklam d. d. Zagreb, Marovska 28 — pod 53319.

Rudarski nadziratelj

(štajger)

po možnosti neoženjen, dober jamomec — se sprejme za odvarjajoči se premogokop v Sloveniji. — Pismene ponudbe z zahtevo plače in popisom dosedanjega službovanja je poslati na upravnstvo »Slovenca« v Mariboru.

Na stanovanje

se sprejmeta dva gospod. Istotam se odda prostor za skladišče. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.491.

Stanovanje

soba, kuhinja, pritlikline, v pritliku, oddam. - Zaloška cesta 92.

Opremljena soba

s posebnim vhodom in električ. razsvetljavo se odda s 1. decembrom t. l. stalnemu gospodu. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.490.

Opremljena soba

s 1. decembrom iščejo v okolici Tabora trije mladi, ves dan odsotni gospodje. - Ceni. ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trije mladeniči«.

Vnajem

Delavnico v najem

za kovaško, ključavničarsko, kleparsko obrt ali za skladišče oddam. Dobi se tudi nekaj kovaškega orodja naprodaj. Natančneje pri lastniku hiš. gospodaru: Kristjan Babič, Kranj, Savsko predmestje št. 8.

Posrestva

Visokoprtil. hiša

nova, dve stanovanji in vrt, se prodaja pod Rožnikom za 100.000 Din. - Vprašati pri Društvu posestnikov, Salendrova 6.

Objave

Sreča

imejitelj srečke državne razred. loterije št. 83381, ki je izžrebana, se vabi, da se oglasi v svrhu dviga v trafiki Golež, Maribor - Aleksandrova št. 42.

Kupimo

Polhove kože

lepe, kupuje L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 9.

Vsakovrstno

zlato kovanje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Iščejo se

strokovnjaki čevljarske, galanterijske in konfekcijske stroke za poslovanje. Ponudbe z življenjepisom, sliko in označbo kaveje v gotovini naj se pošljejo pod »Strokovnjak« na

PUBLICITAS D. D. oglasni zavod Zagreb, Ilica 9

Fizol

letošnji cipri, koks in nizki, orehe tankih lupin, debele, ponudite povzročeno z navedbo množine tvrdki Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu.

Ford limuzina

petsedežen, poceni prodam. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 13.495.

Obrt

Vino čez ulico

črno in belo - 10 Din. Vinska klet, Sv. Petra cesta 43 (dvorisče).

Koruzo za krmo

oddaja na ceneje veletrgovina žita in uoke A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Prodamo

Štiricevni radio

Reinartz, izvrsten, komplet, s la. zvočnikom, mrežno anodo 220 V, akumulatorjem ter vsem antenskim materialom, prodam za četrtinsko ceno. Peterlin, Kranj.

Med

cvetlični 1 kg . . . 17 Din
ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavljiva v vsaki množini
Mrak Valentin, čebelar v
Notranjih Goricah, pošta
Brezovica pri Ljubljani.

Prodaj voz

popolnoma nov, močan, dvovprežni, z zavoro zadaj. Težak 360 kg, nerabljen. Cena 4000 Din. Jakob Kapus, kovač, Nova vas, p. Lerce, Gorenjsko.

Lanz-lokomobila

17 HP, 10 atm., z 12 m² ogrevalne površine, v zelo dobrem stanju, s popolnoma novo pripravo za kurjenje z žagovino (Trep-penrostvorfeuerung) - se ugodno prodaja. Ogleda se lahko vsaki čas na žagi graščine Boštjan pri Sevnici.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din
kg, druga vrsta po 38 Din
kg. Čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIĆ — Zagreb, Ilica 82 Kemična čistilnica perja

Auto Renault

majhen, zaprt, 4 sedežen, zelo dobro ohranjen — prodam za 12.500 Din. Gostilna Soča, Logatec.

5 Marijinih pesmi

lahkih, za mešani zbor. Cena 10 Din, nadaljnje partiture po 6 Din. Naroča se: Karlo Adamič, prof. glasbe, p. Koprivnica (Hrvatsko).

TRETORN

galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN

ker je najboljša.

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, tast in svak, gospod

ANTON ŠKOFIC

sprevodnik drž. železnice v pok.

dne 26. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 27. novembra 1930 ob 3 pop. iz hiše žalosti, Zelena jama, Ljubljanska ulica 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. novembra 1930.

ZALUJOČI OSTALI

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, oče in stric, gospod

ANTON GRABLOVEC

posestnik na Grmu

dne 26. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal. — Truplo blagopokojnega prepeljemo na Grm št. 1, od koder se vrši pogreb v petek, dne 28. t. m. ob 10 dopoldne na ondoto farno pokopališče.

Ljubljana - Grm pri Radohovi vasi, dne 26. nov. 1930.

Marija, soproga. — Frančiška, Rezka, Pepca, Malka, hčere.

Klanjajoč se volji Najvišjega naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical po delapolnem in zaslužnem življenju k Sebi po plačilo našega nad vse ljubljene soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

IVANA PIPANA

nadučitelj v pokoju

ki je umrl 25. t. m. ob 21 v starosti 75 let.

Pogreb zlatega očeta bo v petek, 28. t. m. ob pol 11 dopoldne.

Gorenja vas nad škofjo Loko, dne 26. novembra 1930.

Marija, soproga. — Janko, žel. uradnik, ing. Rudolf, sinova. — Mimica, Jelica, hčeri-učiteljci. — Mara roj. Lončar, Elza roj. Medur, snahi. Micek, Nadica, vnučici.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

V Elkingtonskem gozdu je ležal R. F. c. 1 med leskovjem in robidovjem. Nekaj korakov proč je sedel Atma v travi in čakal. Na obrazu se mu je kazal nemir. Bil je bled, kolikor more pobledeti temna Indčeva polt, in utrujen. Neznanski napor njegovega boja z Glosinom je še vedno učinkoval. Skušal se je zbrati, črpati novo moč iz premišljevanja in poglobljenja v svojo vero.

Solnce je metalo svoje žarke od zahoda poševno skozi vejevje in slikalo podolgaste sence na zeleno trato. Indec se je zazrl v svojo senco in opazoval, kako leze temni trak polagoma dalja. Bilke, ki so se še pravkar svetile svetlo zeleno, so postajale polahko temne in brezbarvne. Na drugi strani so se vrhovi in listi prav tako polahko in počasi potapljali v bleščeče, zlato solnce. Opazovanje te počasne izpreminjave, stalnega in mirnega izpreminjanja stvari je Atmi dobro delo. Njegovi živci so se osredotočili na potujočo senco in na skalo, ki je bila oddaljena morda še za čevlji od sence.

»Hočem počakati, da se senca dotakne kamna. Ako se Logg Sar dotle ne vrne z dekletom, potem bom šel ponje.«

Govoril je sam s seboj in ko si je tako določil čas, je ostal nepremičen na solncu, ki ga je obsevalo, zatopljen v opazovanje premikajoče se sence, čutil je, kako se mu minuto za minuto vračata stara moč in

mir. Kuščarji so prikukali radovedno in tekali brez bojazni preko njegovih nog. Gozdna miška se je vrtela tik pred njim, ne da bi se brigala za nepremično telo. Zdaj se je dotaknila senca kamna. Soma Atma je vstal. Prestrašene so zbežale gozdne živalce. Ozrl se je naglo na uro. Dve uri sta minuli, odkar je šel Silvester od njega v Reynoldovino po deklico... dve uri. Atma se je ustrašil. Dvajset minut bi bilo moralo zadostovati. Pa še to tedaj, če bi ljubimca praznovala dolgo svidenje.

Z dolgimi koraki je hitel v farmo. Krili dvoriščnih vrat sta bili samo prislonejeni. Koračil je preko dvorišča v hišo in jo našel zapuščen. Veža je bila prazna. Veliko stanovanje brez žive duše. Toda nered je jasno pričal v boju. Trije stoli prevrnjeni. Namizni prt zgubančen. Kozarec ubit na tleh. In tam klobuk Logga Sara. Njegove rokavice...

Ko je zapuščal sobo in stopal dalje po stopnicah navzgor, si je v duhu živo predstavljal prizore, ki so se odigrali tu med urama, ko je počival tam zunaj v gozdu, čakal in zbiral svežo moč.

Nikdar se ne bi bilo to zgodilo, da je bil on pri polni moči. Tedaj bi bil z budnimi živci pravočasno zavohal pretečo nevarnost.

Tedaj je dosegel vrh stopnic. Stolpast pomol je nudil razgled na vse strani. Atma je stopil k šipam, pregledal jasno večerno nebo in opazil v smeri proti zapadu, kako se premika neka svetla točka. Zrakoplov... Ob tem času... v tej višini. Mogel je priti le iz Elkingtona. Še je bil čas. V dolgih skokih je planil Indec po stopnicah navzdol in hitel proti gozdu, kjer je R. F. c. 1 čakal pod drevjem in listjem na nove lete.

R. F. c. 2 je letel proti severozapadu. Poveljnik Charles Boolton je stal pri opazovališču. V kabini je sedel dr. Glosin v lahkem udobnem pletenem stolu. Na obrazu so se poznali sledovi trpljenja in bojev, oči so mu bile rdeče. Delal je izraz preutrujenosti in prečutih noči. Njemu nasproti je ležala na drugem stolu krasna postava Jane, ki je bila v nezvesti. V kotu na tleh, zvezan z močnimi vrvmi, Silvester Bursfeld. Dr. Glosin je vstal s svojega stola. Polagoma, kakor da ga ob vsakem koraku zaboli, je šel po sobi k nezvestni.

Sklonil se je nad Jano in čutil njen utrip. Z nežno silo ji je razklenil ustnice in ji vžil iz majhne kristalne steklenice nekaj kapljic rdeče svetle tekočine. Čutil je, kako po tem bije žila močnejše, kako je kri nalahno pordečila lica nezvestne. Pomirjen se je vrnil na svoj prostor in izpil sam nekaj tekočine. Potem je gledal dolgo na zvezanega Silvestra.

Brezpogojno uničenje je bil ukazal Cir Stonard. Enega od treh ima. Tokrat ne sme uiti smrti.

Dr. Glosin je premislil čas. Še tri četrt ure. Potem bo zrakoplov preko Montane. Tam na vzhodnem pobočju Rocky Mountains ima skrivališče. In potem... potem gre z R. F. c. 2 v divji vožnji v Sing-Sing. Brezžično povelje, naj imajo tam pripravljeni novi stroj, je bil že zdavnaj oddal. Tokrat naj bi se izvršila sodbna naglo in gladko. Brez prič. Le on hoče biti navzoč in se prepričati, da opravi tok sedaj tudi res svojo dolžnost. Potem bo zaeljena tudi stara rana. Potem mu tudi Cir Stonard ne more ničesar več očitati.

Dr. Glosin se je zadovoljno nasmehnil. Zdravilo ga je telesno osvežilo. Nada, da bodo njegovi načrti naglo dovršeni, ga je okrepčala.